

නිව්වානං පරමං සුඛං

පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන්
වහන්සේ

නිබ්බානං පරමං සුඛං

අනුරාධපුර, ලබුනෝරුවකඤ්ඤ ආරණ්‍ය සේනාසනයේ
ධර්මාචාර්ය,

පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ
විසින් පවත්වන ලද දේශනාව ඇතුළත් ධර්ම සංග්‍රහය.

ප්‍රථම මුද්‍රණය : 2014 අප්‍රේල් (පිටපත් 5000)

ධර්මදානය පිණිසයි.

මෙම ධර්ම සංග්‍රහයේ පිටපතක් ලබාගැනීම සඳහා විමසන්න,
දේශබන්ධු කේ. ජී. මුනිදාස,
දුරකථන අංකය : 071 4438747

ප්‍රකාශනය :
සුමග සඳහම් සමුළුව,
33/6, අකුරැස්ස පාර,
මාතර.

මුද්‍රණය :
ලංකාවේ සීමාසහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගම,
වෙළඳ මුද්‍රණ අංශය.

හැඳින්වීම.

‘බුදුරජාණන් වහන්සේ’ යන වචනය හැරුණුවිට ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධයන් අතර වැඩි වශයෙන්ම භාවිතාවන වචනය ‘නිවන’ යැයි කීම නිවරදය. වර්තමාන බෞද්ධයන් තුළ නිවන යන වචනයේ සැබෑ අර්ථය, නිවනේ සැබෑ ස්වභාවය පිළිබඳව අල්ප වූ හෝ වැටහීමක් ඇත්දැයි සිතාගත නොහැකි තරම් ය. ගෞතම ශාසනයේ දී හෝ මේ භවයේ දී හෝ නිවන් දැකීමක් අපේක්ෂා කරන්නන් ඇත්නම් ඒ ඉතාම ස්වල්ප දෙනෙකි. සමහරු මියයාමෙන් පසු නිවනක් අපේක්ෂා කරති. කෙනෙකු මිය ගිය පසු ඥාති මිත්‍රාදීන් එකතු වී, මිය ගිය පුද්ගලයා දැන්වීම, තොරන් ආදිය හරහා නිවනට යවති. සෑම බෝධි පූජාවක් ම, ධර්ම දේශනාවක් ම, දාන පින්කමක් අවසානයේදී එම පින්කම මෙහෙය වූ පුද්ගලයා විසින් එයට සහභාගී වූ පිරිස සාධුකාරයක් මගින් ‘දෙව් මිනිස් සැප කෙළවර’ නිවනට පිටත් කරති. පින්කම කළ අයගෙන් විමසුවද තමා එම පින්කම කළේ නිවන් පතා බවද කියති. එහෙත් නිවන පිළිබඳව සුළු හෝ අවබෝධයක් ඇත්නම් ඒ අතලොස්සකට පමණි.

මෙවන් සමයෙක ‘නිවන’ යන වචනය සැමට තේරුම් ගත හැකි සේ පහදා දීමටත්, නිවන පිළිබඳව බොහෝ දෙනා තුළ මුල් බැසගෙන ඇති දුෂිත නිරාකරණය කිරීමටත්, නිව්‍යානාවබෝධය සඳහා හළ යුතු කායඛියන් සහ කළ යුතු කායඛියන් මොනවාදැයි මේ දේශනාවේදී පූජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ පහදා දෙති. අපගේ මනස විරේක කර, පිරිසිදු කර, එහි පන්තරය සකස් කොට, මුවහත් කොට, අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් බුදු දහම කියා දෙති. උන්වහන්සේගේ පූර්ණ අවබෝධයෙන්, නිස්සරණාධ්‍යාසයෙන් දරන මේ උත්සාහයේ ප්‍රථිඵලය ලබා ගැනීමට අප සෑම උත්සාහවත් විය යුතුවේ.

වෙනදා මෙන් ම, ශ්‍රී මුඛ දේශනාවන්හි දැක්වෙන ඉතා ගැඹුරු වූ දහම් කරුණු, දුහුනන්ට ලිහිල්ව කියා දෙති. උන්වහන්සේ ගේ සුපුරුදු වියත්භාවය උපයෝගී කරගනිමින්ද, සැමට අවබෝධ කර ගත හැකි පරිදි සරල උපමා යොදා ගනිමින් ද දහම පහදා දෙති. සසර දුකෙන් මිදීම සඳහා වියත්, අවියත් දෙපක්‍ෂයටම ගැලැපෙන පරිදි උන්වහන්සේ වදාරණ මෙම දේශනාවේ දී නිවන පිළිබඳව පොදුවේ බොහෝ දෙනා දරන දුෂීත නිරාකරණය කොට නිවන පිණිස ඇති ඒකායන මාර්ගය මේ යයි ඒකාන්ත වශයෙන් පෙන්වා දෙති.

මෙම ධර්ම දානයෙන් පූර්ණ ප්‍රතිඵලයක් ලබා ගැනීමට මෙම වටිනා පුස්තකය පරිශීලනය කරන එක් අයෙකුටවත් හැකිවුනොත් එය උන්වහන්සේගේත් අපගේත් මෙම ව්‍යායාමයේ මල්ඵල ගැන්වීමක් සේ සලකමු.

මෙම දේශනය පරිගණක ගතකොට සංස්කරණය කළ තෙලිජ්ජවිල, එච්. ඒ. අමරතුංග මහතාටද, සෝදුපත් බැලීම ඉටුකළ මාතර, වල්ගම, ජේ. ජී. විමලසේන මහතාටද, නිති උපදෙස් හා සහාය පළ කළ මාතර සුමග සදහම් සමුළුවේ සාමාජික පින්වතුන්ටද, මුද්‍රණ කටයුතු මනා ලෙස කර දුන් ලංකාවේ සීමාසහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගමේ වෙළඳ මුද්‍රණ අංශයේ පින්වතුන්ටද පින් පළකරමු.

ගරු ස්වාමීන් වහන්සේගේ ශාසනික අභිප්‍රායයන් ප්‍රාර්ථනා පරිදි ඉෂ්ඨ සිද්ධ කර ගැනීමට ද මෙම මහඟු ධර්මදානය ඉවහල් වේවා!

මෙයට සාසන හිතකාමී,

සංවිධායක,

සුමග දහම් සමුළුව.

2014.04.04.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

මෙම ධර්ම ප්‍රස්තකය

අනුරාධපුර, ලබුනෝරුකඤ්ඤ ආරණ්‍ය සේනාසනයේ ධර්මාචාර්ය
පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ
පැවැත්වූ ධර්ම දේශනාවක් ලිඛිත මාධ්‍යයෙන් ඔබ අතට පිදීමකි.

වාචික දේශනාවක් ලිඛිත මාධ්‍යයෙන් සකස් කිරීමේදී, දේශනා
විලාශය, වචන උච්චාරණ විලාශය, ශ්‍රවණ තත්ත්වය, කාර්මික
තත්ත්වය ආදී විවිධ ගැටළු හමුවන තැන් විද්‍යමාන වේ.

එසේ වුවද, මෙම මාහැඟි ධර්ම දේශනාවෙන් ඔබගේ ජීවන රටාව
සකස්කොට ගැනීමටත්, ජීවිත ප්‍රතිපත්තීන් යලි ගොඩනගා
ගැනීමටත් ලද හැකි ධර්මෝපදේශයන් සඳහා එය බාධාවක් කර
නොගෙන මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය ඉතා සනිමත්ව පරිශීලනය කරන
මෙන් ඔබ සැමගෙන් ඉතා ඕනෑකමින් ඉල්ලා සිටිමු.

නිබ්බානං පරමං සුඛං.

අනුරාධපුර, ලබ්බනොරුවකඤ්ඤ ආරණ්‍ය සේනාසනයේ ධර්මාචාර්ය,
සූජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ
විසින් පවත්වන ලද දේශනාව.

නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

ධම්මුවණ්හාභිලාශී, ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න කාරුණික පින්වතුනි,

මේ පින්වත් පිරිස අද දවසේදී මේ සුදානම් වෙන්නේ ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී මුඛයෙන් දේශනා කළ, ලෝකයාගේ දුක නිවෙන උතුම් සද්ධම්මයෙන් බිඳක් ශ්‍රවණය කරන්නට යි. ඒ නිසා ඒ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්නට කලින් තමන්ගේ චිත්ත සන්තානයන් සංවර කරගෙන, බොහොම උවමනාවෙන් මේ මොහොතෙදී මේ දේශනාව ශ්‍රවණය කරන්නට ඕන.

පින්වතුනි, සාම්ප්‍රදායික දේශනා රටාවෙන් වෙන් වෙලා අද දවසේදී මම **ආචික්ඛන** දේශනාවක් කරන්නට බලාපොරොත්තු වෙනවා. **ආචික්ඛන** කියලා කියන්නේ පින්වතුනි, “කියන ලද”. සාමාන්‍යයෙන් කෙනෙකුට කියන විදියට දේශනාවක්. ඒ නිසා මම සූත්‍ර පාඨයක්, ගාථාවක් මාතෘකා වශයෙන් තබන්නේ නැතුව මේ දේශනාව ආරම්භ කළේ, මේ විදියට මේ පින්වතුන්ට බොහොම වටිනා අර්ථයක් සිද්ධකරලා දෙන්න ඕන කියන අදහසින්. මේ දේශනාව, **ආචික්ඛති දේසෙති පඤ්ඤපෙති පටිඨපෙති විවරති විභජති උත්තානී කරොති** කියලා පෙන්නන්නේ. ඒ වගේ **ආචික්ඛනා** කියලා කියන්නේ කියන ලද ක්‍රමයටයි, පරියායටයි. කෙනෙකුට කියනවා වගේ. දේශනා ශෛලියකින් යමක් එක පෙළට කියාගෙන යනවා

වෙනුවට, මේ පින්වතුන්ට මේ කරුණු කාරණා කියන්නේ හොඳට විමසන්නටයි, හොඳට හිතන්නටයි. ළඟ පාත නැති නිසා මම එක්ක පිළිසඳර කතා කරමින් මේක කරගෙන යන්න විදියක් නෑ. නැත්නම් මේ දේශනාව බොහෝ විටක ළඟ ඉන්න අයගෙන් ප්‍රශ්න අසමින් කතා කරන විලාශයෙන් තමයි කෙරෙන්නේ.

තව කියන්න වෙලා තියෙන්නෙත්, කතා කරන්න වෙලා තියෙන්නෙත්, තනියම නිසා, මේ පින්වතුන්ට පසුව මේ ටික ලැබෙන නිසා මේකේ දේශනා ස්වරූපය විද්‍යමාන වෙයි. නමුත් මෙතැන දී කතා කරන ශෛලියෙන් කරන මේ දේශනාවට ආවික්ඛන කියලා කියනවා. කියන ලද දේශනාවක්.

මේ දේශනාවේදී මම බලාපොරොත්තුවෙනවා මුලින්ම, **අසංඛක ධාතුව**, නැතිනම් **නිවන** කියන ධර්මතාවය මොකක්ද කියන කාරණාව නැවතත් විස්තර කරලා පෙන්වන්නට. ඒකට හේතුව තමයි, වතීමානය දිහා බලනකොට නොයෙක් නොයෙක් ක්‍රම වේදයන් මාගීය තුළ ගොනුවෙලා තියෙනවා. මාගීය තුළ නොයෙක් නොයෙක් දේශනාවන්ගේ විවිධත්වයක්, භාවනා ක්‍රමවල විවිධත්වයක්, නානත්වයක් පෙනෙනවා.

එහෙම දේශනාවන්ගේ විවිධත්වයක්, නානත්වයක් ඇතිවෙන්නට හේතුව, එලය ගැන නිෂ්ඨාවක් නැති නිසයි.

මෙතැනදී කිසිම කෙනෙක්, කිසිම තැනක්, විවේචනය කරන අර්ථයකින් නොවෙයි, මේ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන පින්වතුන්ට නිවැරදි දේ මොකක්ද කියලා හඳුනාගන්නට පහසුව පිණිස, මම වතීමානයේ තියෙන වටපිටාව පොඩ්ඩක් මතක් කරනවා. ඒ මතක් කිරීම තව කාවචන් විවේචනය කිරීමක් නොවන බව නැවතත් සිහිපත් කරනවා.

මේ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන පින්වතුන්ට, ඒ කරුණු පිළිබඳව දැනගෙන, අවබෝධ කරගෙන, තියෙන එක, තම තමන්ගේ නිවීමට, තම තමන්ගේ මිදීමට බොහෝ ම උපකාර වෙයි.

පින්වතුනි, මෙතැනදී මාර්ගය පිළිබඳව වර්මාන නිෂ්ඨාවක්, ඒ වාගේම වර්මානය තුළ එකඟකමක් නැතිවෙන්නට, මාර්ගය පිළිබඳව, භාවනා පිළිබඳව, නා නා දේශනා, නා නා ක්‍රමවේද ඇතිවෙන්නට හේතුව, එලය නිෂ්ඨාවක් නැති එකයි. එහෙම නැත්නම් නිරෝධ ධාතුව කියන ධර්මතාවය, අසංඛත ධාතුව කියන ධර්මතාවය, මනාකොට වටහා නොගන්නා කමයි.

එතැනදී පින්වතුනි, තථාගතයන් වහන්සේ මේ නිරෝධ ධාතුව අරභයා, ලක්ෂණ ටිකක් පෙන්නලා තියෙනවා: මෙලොවක් නැති, පරලොවක් නැති, ඉර හඳ ග්‍රහ තාරකා ආදී කිසිවකුත් නැති, අඳුරකුත් නැති, ආලෝකයකුත් නැති, ඒ වාගේම පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන සතර මහා ධාතූන්ගේ පිහිටීමකුත් නැති, මෙන්න මේ අසංඛත ධාතූ ස්වභාවයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා වදාළා.

මේ ටික අහගත්තහම බොහෝ දෙනෙක් නිවන කියන ධර්මතාවය, නිරෝධ ධාතුව, සංකල්පමය වශයෙන් හිතාගන්නවා. අපට ම අහන්නට ලැබ්ලා තියෙන නිරෝධ ධාතුව ගැන ලෝකය දරන අදහස් කිහිපයක් මම ඉදිරිපත් කරන්නම්:

- සමහර කෙනෙකුගේ අදහස තමයි, නිවන කියන්නේ මේ අවකාශ ස්වභාවයට පත්වෙන එකයි. ඒකට අර්ථ දක්වන්නේ අවකාශය කියන එක කිසිවකින් ඇතිවෙවි එකකුත්

නොවෙයි. කිසිවකින් නැතිවන එකකුත් නොවෙයි. ඒ නිසා මේ අවකාශ ධාතුවයි, නිරෝධ ධාතුව කියන්නේ කියන අදහස තියෙනවා. නමුත් පින්වතුනි, ඒ කාරණාව වැරදියි. අවකාශ ධාතුව හැම වෙලාවෙම රූප නිසා පෙනෙන ධර්මතාවයක්. රූපයන්ට සාපේක්ෂවයි අවකාශ ධාතුව ඉපදිලා තියෙන්නේ. ඒ වාගේම අවකාශ ධාතුව විත්ත චෛතසිකයන්ගෙන් අපි අරමුණු කරන කම නිසයි අවකාශ සංඥාව අපට ඉපදිලා තියෙන්නේ. ඒ වගේම මේ අවකාශය කියන එක, රූපයක් එතැනට පත්වෙනකොට එතැන තියෙන ඉඩ නැතිවෙනවා. රූපය අයිත්වෙනකොට එතැන ඉඩ ඇතිවෙනවා. මේ විදියට අවකාශ ධාතුව කියන ධර්මතාවය අසංඛත ධාතුව කියන ධර්මතාවයට ගැලපෙන්නේ නැහැ. තථාගතයන් වහන්සේ මේ අවකාශ ධාතුව අරභයා පවතින මනස, ආකාසඤ්ඤායතන කියන චේතො විමුක්තියකින් පනවලා තියෙනවා. නිරෝධ ධාතුව එබඳු වූ අවකාශයකින් පෙන්නන්න පුළුවන්කමක් නැහැ. ඒ නිසා ඒ ක්‍රමයක් වැරදියි.

- තව සමහර කෙනෙක් නිවන කියලා කියන්නේ, අරමුණු කිසිවකින් ග්‍රහණය නොවුනු, අරමුණු කිසිවක් නැති සුඤ්ඤතාවයක්. කිසිම අරමුණක් නැති හිස්බවක් දැනෙනවා නම්, සුඤ්ඤතාවයක් දැනෙනවා නම්, මෙන්න මේ සුඤ්ඤතාවය නිවනයි කියන අදහස ඇතිකරගෙන තියෙනවා. පින්වතුනි, එබඳු වූ සුඤ්ඤතාවයකුත් නොවෙයි නිවනයි කියන්නේ. මේ සුඤ්ඤතාවය ද සංඛතයි. එතැන දී හැම ධර්මතාවයෙන් ම සුඤ්ඤයි. සුඤ්ඤයි කියන බවෙන් අසුඤ්ඤයි කියන ධර්මතාවයක් මෙතැන තියෙනවා. අපි නා නා ආරම්භණයන් මෙනෙහි නොකර සුඤ්ඤතාවය මෙනෙහි කිරීම නිසා සුඤ්ඤතාවය අපට ප්‍රකටවුනා මිසක, එහෙම නැතුව අපි අරමුණු නොකළා නම් ඒ සුඤ්ඤතාවය

ලැබෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා එබඳු වූ සුඤ්ඤානාවයකුත් නොවෙයි මේ නිරෝධ ධාතුව කියලා කියන්නේ.

- තව කෙනෙකුගේ අදහසක් තමයි, අසංඛත ධාතුව නැතිනම් නිවන කියලා කියන්නේ අනිමිත්ත බවක්, නිමිති කිසිවක් නැති බවක් යන්න. හිත සිසාරා වටපිට බැලුවොත් හිතට කිසිම නිමිත්තක් හසු නොවේ නම්, මෙන්න මේ හිතට කිසිම නිමිත්තක් හසු නොවෙන ගතියයි, නිවන කියන්නේ කියන අදහසක් ඒ අය ඇතිකරගෙන තියෙනවා. පින්වතුනි, සියලු නිමිති නැතිවුනාට අනිමිත්ත බව නිමිත්තක්. ඒ නිමිත්ත තුළ දැන් මේ විඤ්ඤාණය ඇසුරුවෙනවා මිසක, ඒක නිරෝධ ධාතුව නොවෙයි.
- තවත් කෙනෙක් අදහසක් දරනවා, අසිමිත වූ මනස, විශ්වයේ කාටත් පොදු මනස නිවනයි කියලා. පින්වතුනි, මනස කියන්නේ, විඤ්ඤාණය කියන්නේ, සිත කියන්නේ සංඛත ධර්මයක්. අසිමිත වූ මනසට, අසිමිත වූ මනස අරමුණු කිරීම විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපත්තිය හැටියටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට පෙන්වා වදාලා. ඒ නිසා අරමුණුවලින් මිදුණු, අරමුණුවලින් සුඤ්ඤ වුන අසිමිත මනස නිවනයි කියන ධර්මතාවය යෙදෙන්නෙත් නෑ.
- තව බොහොම දෙනෙක් හිතාගෙන ඉන්නවා සඤ්ඤා නිරෝධය නිවනයි කියලා. ස්පඨිය නිසා යම් වේදනා සඤ්ඤාවක් උපදී නම්, ස්පඨිය නැතිවෙනකොට මේ වේදනා සඤ්ඤාවන්ගේ නැතිකම බලනවා, ඒ සඤ්ඤා නිරෝධය නිවනයි කියලා. පින්වතුනි, සඤ්ඤා නිරෝධය නිවන වෙන්නෙත් නැහැ. සඤ්ඤා නිරෝධය නිවන වන්නේ නම් අසඤ්ඤ සත්ත්වයෝ කලම නිවන් දකලා වෙනවා. අසඤ්ඤ සත්ත්වයන්ට එකළ සඤ්ඤාවක්වත් නැහැ. ඒ එක්කම ස්කන්ධයන්ගේ නැතිකමින් නිවන පනවන්නේ නම්, නිරෝධ

ධාතු ව පනවන්නේ නම්, අද මනුෂ්‍යයෝ නොවෙයි, තිරිසන් ගත සත්තුන් ජීවිතය අවසානයේ දී මේ සඤ්ඤාවක් නිරුද්ධවෙලා යනවා. ඒක නිවන නම්, මේ තියෙන සඤ්ඤාව නිරුද්ධ වෙන කොට වෙන සඤ්ඤාවක් නො හටගන්නට ඕන. නමුත් මේ සඤ්ඤා නිරෝධයත් නිවන නොවෙයි.

මේ පින්වතුන් හොඳට මේ කාරණාව හිතට ගන්න. හොඳට හිතේ තබාගන්න. හිතේ තබාගෙන මේවා විමර්ශනය කරන්න. මේවා අධ්‍යයනය කරන්න. හිතලා බලන්න. ශාසනයට, පෙළට ගැලපෙනවාද කියන කාරණාව, මේ ගන්නා අර්ථ පින්වතුන් සිහිකටයුතුයි. කවුරු හෝ දේශනාවකින් පෙන්වූ පමණකින් නොගත යුතුයි.

එතැන දී අපට තවත් පැහැදිලිකරගන්නට පුළුවන් ධර්මතාවයක් තමයි, අභිධම් පිටකයේ යමකප්‍රකරණයේ, සච්ච යමකයේ දී මේ නිරෝධය පිළිබඳව තථාගතයන් වහන්සේ ප්‍රශ්නයක් අහලා, තථාගතයන් වහන්සේ ම ඒ ප්‍රශ්නය විසඳීම කරනවා.

යමකප්‍රකරණයේ, සච්ච යමකයේදී ප්‍රශ්නයක් අහනවා: **නිරොධො නිරොධ සච්චං. නිරොධ සච්චං නිරොධො** කියලා. නිරෝධය කියන්නේ මේ නිරෝධ සත්‍යය කියපු එකටද, නිරෝධ සත්‍යය කියන්නේ නිරෝධයට ද කියලා ප්‍රශ්නයක් අහනවා.

එහිදී තථාගතයන් වහන්සේ ම උත්තර දෙනවා: **නිරොධො නිරොධං, නිරොධො න නිරොධ සච්චං.** නිරෝධය නිරෝධයක් වෙනවා, නිරෝධ සත්‍යය නො වෙයි.

නිරොධ සච්චං නිරොධො වෙව නිරොධ සච්චංඤ්ච. නිරෝධ සත්‍යය නිරෝධයක් ද වෙනවා, නිරෝධ සත්‍යය ද වෙනවා.

- ❖ එතැන දී නිරෝධය, නිරෝධය මිසක නිරෝධ සත්‍යය නොවෙයි කියලා පෙන්වුවහම මොකක්ද ඒ නිරෝධ සත්‍යය නොවන නිරෝධය? පින්වතුනි, ආහාරය නිසා රූපය හැදෙනවා. ආහාර නිරෝධයෙන් රූප නිරෝධයි කියලා බලන්න පුළුවන් අපට. ආහාර නිරෝධයෙන් රූප නිරුද්ධවෙනවා කියන ධර්මතාවයක් තියෙනවා නම් ඒක නිරෝධයක් මිසක නිරෝධ සත්‍යයක් නොවෙයි.
- ❖ ස්පඨිය නිසා වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා කියන චෛතසික ධර්ම ඇතිවෙනවා. ස්පඨි නිරෝධයෙන් වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා නිරුද්ධ වෙනවා. ඒ ස්පඨි නිරෝධයෙන් වේදනා, සඤ්ඤාවන්ගේ නිරෝධයක් වෙනවා නම් මේක නිරෝධයක් තමයි. නමුත් ඒක නිරෝධ සත්‍යය නො වෙයි. නිරෝධ ධාතුව නො වෙයි.
- ❖ නාම රූප දෙක නිසා විඤ්ඤාණය හටගන්නවා, ඒ නාම රූප නිරුද්ධවෙනකොට විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙනවා. නාම රූප නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණය නිරුද්ධවෙනවා කියන තැන නිරෝධයක් තමයි. නමුත් ඒක නිරෝධ ධාතුව, නිරෝධ සත්‍යය නො වෙයි.
- ❖ මේ ස්කන්ධ ටික ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගෙන ආහාර නිරෝධයෙන් නිරෝධ වෙලා තියෙන්නේ. රූපය කබලිංකාර ආහාරයෙන්, වේදනා සඤ්ඤා චේතනා ස්පඨි ආහාරයෙන්, විඤ්ඤාණය මනෝසංචේතනා ආහාරයෙන්. නැත්නම් නාම රූප දෙක ආහාර කරගෙන විඤ්ඤාණය හටගෙන තියෙනවා. ඒ ආහාර නිරුද්ධයෙන් නිරුද්ධ වෙලා තියෙනවා. මේ නිරෝධය නිරෝධයක් වුනාට නිරෝධ සත්‍යය නොවෙයි. එහෙම අනුව බලනකොට සඤ්ඤා නිරෝධය කවදාවත් නිරෝධයක් වෙන්න බෑ. සඤ්ඤා නිරෝධය

සමාපත්තියක් කොට වාසය කරන්නන් පුළුවන්. ඒක සමාපත්තියක් මිසක, ඒක නිවන නොවෙයි කියන කාරණාව තේරුම් කර ගන්නටත් ඕන.

බොහෝ දෙනෙක් මෙන්ම මේ ධර්මාවය තුළ තමයි වැරදි අදහස් ඇතිකරගෙන තියෙන්නේ, සංඥා නිරෝධය නිවනයි කියලා. පින්වතුනි, සංඥා නිරෝධය නිවන වෙන්නේ නැහැ.

තථාගතයන් වහන්සේ අභිධම් පිටකයේ පෙන්නනවා, නිරෝධ සච්චං නිරෝධඤ්ච නිරෝධ සච්චඤ්ච කියලා. නිරෝධ සත්‍යය නිරෝධය ද වෙනවා, නිරෝධ සත්‍යය ද වෙනවා. නිරෝධ සත්‍යය කියන එකත් නිරෝධයක් තමයි. ඒක නිරෝධය ද නිරෝධ සත්‍යය ද වෙනවා. ඉස්සෙල්ලා කියපු ටික නිරෝධය මිසක නිරෝධ සත්‍යය නො වෙයි.

තථාගතයන් වහන්සේ හැම වෙලාවෙම ස්කන්ධයන්ගේ පැත්තෙන් මුලින් ම අපට නිරෝධය, නිරෝධ ධාතුව පෙන්නුවේ නැහැ. ඕකට හොඳ කාරණාවක් තියෙනවා: **සංයුක්ත නිකායේ, අසංඛත වග්ගයේ, සූත්‍රයක්** තියෙනවා. ඒ සූත්‍රයේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේ, භික්ෂූන් වහන්සේලාට දේශනා කරනවා, **අසංඛතඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි. අසංඛතගාමිඤ්ච මග්ගං**, මහණෙනි, නුඹලාට මම අසංඛතයක්, අසංඛතයට මගත් දේශනා කරන්නම්, යනුවෙන් දේශනා කරලා, **කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අසංඛතං**: මහණෙනි, අසංඛතය කියන්නේ මොකක්ද? කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා, **රාගක්ඛයො, දොසක්ඛයො, මොහක්ඛයො. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතං**. රාග ද්වේශ මෝහයන්ගේ ඤය බව, නැසෙන බව, රාග ද්වේශ මෝහයන්ගේ මතු නොඋපදින ස්වභාවයට පත්කරනකම, අසංඛතයයි කියලා පෙන්නනවා. ඒකේ අර්ථයක් මම ඉදිරියේ දී

පින්වතුන්ට පෙන්න්නේ: ඇයි තථාගතයන් වහන්සේ එහෙම දේශනා කළේ කියන කාරණාව.

මම මුලින් මතක් කළ ඒ ඵලය ගැන, නැත්නම් නිෂ්ඨාව ගැන, නිවන ගැන මේ වාගේ එක එක විදියේ මත තියෙනවා. කෙනා කෙනාට ආවේනික වුන, කෙනා කෙනා හදාගත්ත, 'නිවන්' තියෙනවා. අන්න ඒ නිසයි පින්වතුනි, මේ මාගීයන්ගේ, දේශනාවන්ගේ මේ නානඝ්‍රය තියෙන්නේ. යම් කිසි කෙනෙක් නිරෝධ ධාතුව, නිරෝධ සත්‍යය, යථා ස්වභාවයෙන් තත්වු පරිදි තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කළ ආකාරයට දැන අවබෝධ කර ගත්තොත්, මේ දේශනාවල නානඝ්‍රයක් පෙනෙන්නේ නැතිවෙයි. ඒ වගේම භාවනාදී ක්‍රම උපායයන්ගේ නානඝ්‍රයක් පෙනෙන්නේ නැතිවෙයි. මේ විධියේ නානඝ්‍රයකට ලෝකයේ පවතින්නට හේතුව තමයි, ඵලයේ නානඝ්‍රයක් තිබීම.

නිරෝධ ධාතුව කියන්නේ ඇත්තට ම මොකක් වෙන්නට ඕන ද කියන කාරණාව අපි සැබැවින් ම, විමර්ශනාත්මකව පොඩ්ඩක් බලමු. මම අද, සූත්‍ර පාඨයක් හෝ ගාථාවක් හෝ මාතෘකා වශයෙන් තබාගන්නේ නැතුව, මේ වාගේ දේශනාවක් පටන් ගත්තේ, වකිමාන පරිසරය, පරිසර රටාව පෙන්නලා, ශාසන වටපිටාව පෙන්නලා, ඒ වගේ ම බුදුරජාණන් වහන්සේ සැබැවින් ම පෙන්නපු යථා ස්වභාවය මොකක්ද කියන කාරණාවක් පෙන්න්නට, සාකච්ඡා කරන්නට ඉඩ ලබාගන්නයි.

ඉතින් අපි මෙතැනදී බලමු,

නිවන හැටියට, නිරෝධ ධාතුව හැටියට,
බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙන්නේ
රාගක්ඛයො, දොසක්ඛයො, මොහක්ඛයො

නිබ්බානං කියලයි. රාග ද්වේශ මෝහයන්ගේ
ඝෂය බව නිවනය කියලායි පෙන්නුවේ.

අපි ඉස්සෙල්ලා කියාපු එකක්වත් මෙතැනට ගැලපෙන්නේ නැහැ. අහස වගෙයි, කිසිවක් නැති සුඤ්ඤතාවයක්, නිමිති නැති අනිමිත්ත බවක්, සඤ්ඤාවගේ නැතිකමක්, සඤ්ඤාවගේ නිරෝධයක්, පොදු මනසක්, නැත්නම් අසීමිත සුඤ්ඤතාවයක්, කියලා මේ වගේ මොනවා හරි කාරණාවක් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නලා නෑ.

- කෙලෙස් ටිකක නැතිකිරීමක් තමයි පෙන්නලා තියෙන්නේ.
- ආශ්‍රවයන්ගේ ඝෂය කිරීමක් තමයි පෙන්නලා තියෙන්නේ.
- මේ කෙලෙසුන්ගේ නැති බව නිවන හින්දක් නොවෙයි.
- ආශ්‍රවයන්ගේ ඝෂය බව නිවන හින්දක් නොවෙයි.
- ආශ්‍රවයන්ගේ ඝෂය බව නිවන නම්, කෙලෙසුන්ගේ නැති බව නිවන නම් ඒ නිවන ද සප්‍රත්‍යයයි. ප්‍රත්‍ය සහිතවූවක් වෙනවා. ඇයි ඒ? නත්‍ය ප්‍රත්‍යය ඒකේ යෙදිලා තියෙනවා. කෙලෙස් නැතිවීමේ ඵලය නිවනය කියන ගනයට යනවා.

නමුත් **රාගක්ඛයො දොසක්ඛයො මොහක්ඛයො නිබ්බානං** කියන මේ වචනයේ සැබෑ ස්වභාවය අපි ටිකක් තේරුම් කරගන්නට ඕන. ඒ ටික තේරුම් කරගන්නට අපි එක්තරා ආකාරයක ධර්ම පරීක්ෂණයක් කරමු:

පළමුවැනි පරීක්ෂණය :

පින්වතුනි, අපි, අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට යම් සවිඤ්ඤාණක රූපයක් ආවහම, සත්ත්වපුද්ගලභාවය හැඟෙන, රූපයක් ගනිමු. නාම

රූප දෙකක් ගනිමු. අපි කියමු ‘සමන්’ කියලා යාළුවෙක් කියන්නකෝ. දැන් ඉස්සෙසෙල්ලා ම අපි මෙතැන, ‘සමන්’ කියලා කියන තැන, සමන් කියලා යාළුවෙක් ව දකින තැන, අපේ දැනගැනීම, අපේ දැකීම, අපට හම්බවෙන අපේ මානසික මට්ටම පැත්තකින් තියලා, පවතින ස්වභාවය අපි ටිකක් සිහිකරලා බලමු.

පින්වතුනි, සමන් කියන යාළුවා කියන තැන හොඳට බලන්න. එතැන අපට රූපයක් හම්බවෙනවා. අපි දන්න විදියට ඒ සමන්ගේ රූපයයි. දැන් ඒ රූපය යථා ස්වභාවයෙන් හොඳට මෙනෙහි කිරීමකට ලක් කළොත්, අපි වෙනදා බලන විදියට, සත්ත්වපුද්ගල ආත්ම නොවන, කෙනෙක් ගේ නොවන, කන බොන ආහාරයෙන් හැදුනු, කෙස් ලොම් නිය දත් ආදී කොටස් තිස් දෙකකින් යුක්ත, කයක් අපට හම්බවෙයි. මේ කොටස් තිස් දෙකකින් යුක්ත මේ රූපය කෙනෙකුගේ නොවෙයි, පුද්ගලයෙකුගේ නොවෙයි, සත්ත්වයෙකුගේ නොවෙයි, එය ද ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් පවතින්නක්.

මන්න, අපි ‘සමන්’ කියන තැනක තියෙන රූපයේ ස්වභාවය.

ඒ කය ඇසුරුකරගෙන පවතිනවා, පෙර අවිද්‍යා, කම්, තණ්හා කියන හේතුවෙන් ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන්, උත්පත්ති වශයෙන් මේ රූපයට බැසගත්ත විඥානය. **(මක්කන්ති නාමරූපං.)** ඒ විඥානය කෙනෙක් නොවෙයි, කෙනෙකුගේ නොවෙයි,

- විඤ්ඤාණය අවිද්‍යාව, කම්, තණ්හාව කියන ප්‍රත්‍යයකින් හටගත්තේ,
- වතීමාන නාමරූප කියන ආහාරය ඇසුරුකරමින් පවතිනවා.
- මේ සිත මේ කයෙහි බැඳී පවතිනවා. මේ විඥානය මේ කයෙහි, මේ රූපයෙහි බැඳී පවතිනවා. ඒ නිසා තමයි

මේ ආහාරයෙන් හැඳුනු රූපයේ හැඟීම් දැනීම තියෙන්නේ.

- ඒ වගේම මේ කයේ බැඳී පවතින, කය ඇසුරුකරගෙන පවතින, මේ සිත නිසා තමයි පින්වතුනි, මේ කයේ ඉදිරි යෑම, ආපසු ඒම, වටපිට බැලීම කියන ක්‍රියා ටික සිද්ධවෙන්නේ.
- ඒ වගේම මේ කය ඇසුරුකරගෙන පවතින සිත රූපාදී අරමුණු දැකීම, ශබ්දාදී අරමුණු ඇසීම, ගන්ධ රස ආදී අරමුණු දැනීම කෘත්‍ය ටිකක් කරනවා. සිතටයි දෙනෙන්නේ, සිතිනුයි දනගන්නේ, සිතිනුයි අරමුණු විඳින්නේ.

එහෙම ක්‍රියාදාම ටිකක් සිද්ධ කරමින් මේ කය ඇසුරුකරගෙන පවතිනවා විශ්‍රානය, සිත, නාමධර්ම ටික නැත්නම් චිත්ත චෛතසික ටික. මේ දෙපැත්තකින් ආපු එල දෙකක්. ආහාරය නමැති හේතුවෙන් හටගත්ත රූපය නමැති ඵලයකුත්, අවිද්‍යා කම් තණ්හා කියන හේතුවෙන් හටගත්ත නාම ධර්ම ටිකකුත් තමයි දැන් අපි ‘සමන්’ කියලා දකින තැනක තියෙන්නේ.

දැන් ඒ යථාර්ථය පැත්තකින් තබන්න.

‘සමන්’ කියන තැනක නාම රූප දෙක තියෙද්දී ඔය සවිඤ්ඤාණක කය, විඤ්ඤාණය සහිත කය, නැත්නම් ඔය නාමරූප දෙක අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආවොත් මුලින් ම අපට ඇතිවෙනවා මේ නාමරූප දෙක නාමරූප දෙකක් නේ ද, ඒ නාම ධර්ම ද මේ මේ ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත, මේ මේ වැඩ ටිකක් කරමින් පවතින, ඉපිද නිරුද්ධ වෙන, නාම ධර්ම ටිකක්. ඒ රූපය මේ මේ ගතියෙන් යුක්තයි. ඒක ද මෙන්න මේ හේතුවෙන් හටගත්තේ කියලා. නාමරූප දෙකත්,

නාමරූප දෙක ඇතිකරන හේතුව, ප්‍රත්‍යය අපි දන්නේ නෑ. පව්වයපරිග්‍රහ ඥානය නැත්නම් ධම්මට්ඨිති ඥානය නෑ.

තථාගතයන් වහන්සේ ලෝකයේ ඇති කල්හිත්, නැති කල්හිත්, මේ ලෝකයේ පවතින සැබෑ ස්වභාවයක්, සත්‍ය ස්වභාවයක් තිබුණා. ඒවාට **ධම්මතා, ධම්ම නියාමතා, ධම්මට්ඨිතිතා** කියලා කියනවා. තථාගතයන් වහන්සේ පහළවුනත් නැතත් ඔය ටික තිබුණා, තියෙනවා. නමුත් ලෝකයට වැහිලා. ලෝකයට වැහිලා කියන්නේ ඔය ඇත්ත තියෙන තැනක එබඳු වූ නාමරූප දෙක ඇස් ඉදිරිපිට ට එනකොට අවිද්‍යාව කියන ධර්මාවය අපි තුළ, කෙනා කෙනා තුළ ක්‍රියාත්මකයි. මේ අවිද්‍යාවෙන් නාමරූප ධර්මයන්ගේ යථා ස්වභාවය නොපෙන්නා, ඇත්ත ඇති හැටියේ නොපෙන්නා, වැරදි දෙයක් ඇතිකරනවා.

අවිද්‍යාව වැඩ දෙකක් කරනවා:

1. පවතින ඇත්ත ඇති හැටියේ නොපෙන්න කමත්,
2. සංඛාරය ඇතිකරන කමත් කියන කාරණා දෙක.

මුලින්ම මේ නාමරූප දෙකේ යථා ස්වභාවය නොපෙන්නා, ඊට පස්සේ කෙනෙක් පුද්ගලයෙක් කියන අදහස පෙන්නවා. පෙන්නුවට පස්සේ ඒ පුද්ගලයා 'සමන්' කියලාත් අපි තව නම් කර ගත්තා. ඒ වගේම ඒ පුද්ගලයා මගේ අම්මා, මගේ තාත්තා, මගේ අයියා, අක්කා, දුවා, පුතා කියලාත් අපි නම්කරගන්නවා, ඇසුරු කරනවා, කතා කරනවා.

- මේ ඔක්කෝම අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ධර්මා ටිකක්, ලෝකයක්.
- ලෝකය කියන්නේ, තමන් ඉන්නවා, තමන්ට අම්මෙක් තාත්තෙක් ඉන්නවා, සහෝදරයෝ ඉන්නවා, ඥාතින්

හිතෙනගින් ඉන්නවා. මෙන්න මේ වාගේ තමන් සහිත පිරිසක් සමග අතීත, අනාගත, වර්තමාන කියන තුන් කාලයම ඇසුරු කරමින්, පරිහරණය කරන මානසික මට්ටමටයි **ලෝකය** කියලා පෙන්නුවේ.

මේ නාම රූප දෙකේ ඇත්ත නොදූන පුද්ගලයෙක් කියන දැක්ම ඇතිවුනා; දූන් **මෝහය**.

ඊට පස්සේ, 'මේ ඉන්න පුද්ගලයා සමන්. සමන් බොහොම හොඳ කෙනෙක්. සමන් මගේ ශ්‍යානිවරයෙක්, යාළුවෙක්. සමන් මට උදවු උපකාර කරනවා' කියලා සමන්ට අපි ආදරය කරනවා, කැමැති වෙනවා, ආශා කරනවා. ඒක අපේ තණ්හාව, **රාගය** යි.

ඔය අතරේ සමන්ගේ යම් යම් කරුණු කාරණාවල අපේ හිත සැසැදෙන්නේ නෑ. සමන් ගේ යම් යම් වැඩවලට අපි කැමැති නෑ. ඒ හින්දා අකැමැත්තක් ඇතිවෙනවා. ඔන්න සමන් කියන තැනත්, සමන්ට කැමැත්ත අකැමැත්තක් දූන් අප තුළ පවතිනවා. දූන් මේ අපි සමන් කියලා පුද්ගලයෙක් පටලවාගෙන කටයුතු කළාට සම්පූර්ණ කෙලෙස් ගුලියක්, කෙලෙස් පිණ්ඩයක් මේ තියෙන්නේ. නාමරූප දෙක තියෙන තැනක මේ ටික ඔක්කෝම මනෝමයෙන්, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් උපදින ධර්මා ටිකක්. සමන් ගැන හිතන්නේ, සමන් ගැන වචන කතා කරන්නේ, සමන් ට යමක් දෙන්නේ, සමන්ගෙන් යමක් ගන්නේ, මේ ඔක්කෝම **අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා**.

දූන් දෙවැනි පරීක්ෂණය:

අපට මේ සවිඤ්ඤාණක නාමරූප දෙක සමන් කියලා හම්බවෙනකොට, පුද්ගලයෙක් කියලා, ප්‍රඥප්තිය දන්නේ නැතිනම් සත්ත්වයෙක් කියන හැඟීමක් හෝ ඇතිවෙනවා නම්, මේ සවිඤ්ඤාණක රූපය, නැත්නම් මේ නාම රූප දෙක, පින්වතුනි,

ඕනෑම මනුෂ්‍යයෙකුගේ ඇස් ඉදිරිපිට ට ගියොත් නම දන්නේ නැත්නම් තව සත්ත්වයෙක්, තව පුද්ගලයෙක් කියන හැඟීම ම ඇතිවෙනවා නේද කියලා බලන්න. ඊට ඔබ්බෙන් තියෙන යථාභූත ස්වභාවය ධර්මධර්මය, නාම රූප ධර්මය කාටවත් පෙනෙන්නේ නෑ. පුද්ගලයෙක් කියන සංඥාව ඇතිවෙනවා.

මේ නාම රූප දෙක, නැත්නම් මේ සවිඤ්ඤාණක කය, දෙවියෙකුගේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආවොත්, දෙවියාටත් හිතෙන්නේ තව සත්ත්වයෙක්, මනුෂ්‍යයෙක් කියන අදහස මිසක දෙවියන්ටත් මේ නාම රූප ධර්මයන් ගැන නුවණක් නෑ.

මේ සවිඤ්ඤාණක නාම රූප දෙක, සවිඤ්ඤාණක කය බ්‍රහ්මයෙකුගේ ඇස් ඉදිරිපිටට හරි පැමිණෙන්නට පුළුවන් නම්, ඒ ද සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් කියන හැඟීම ම බ්‍රහ්මයාට ඇතිවෙනවා මිසක ඊට ඔබ්බෙන් පවතින දෙයක් නෑ.

මේ නාම රූප දෙක, සවිඤ්ඤාණක කය, තිරිසන්ගත සතෙක්ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට පැමිණුනොත්, ඒ ද තව සත්ත්වයෙක් කියන අදහස, කෙනෙක් කියන අදහස, පුද්ගලයෙක් කියන අදහස ඇතිවෙනවා මිසක ඊට වඩා යමක් නෑ.

ප්‍රේතයෙක් ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට, අසුරයෙක් ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට, නිරිසත්ත්වයෙක් ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආවොත් ඒ ද තව සත්ත්වයෙක් දකියි, පුද්ගලයෙක් දකියි මිසක ඊට ඔබ්බෙන් දෙයක් නෑ.

දැන් හොඳට බලන්න, මේ සවිඤ්ඤාණක කය, නැත්නම් මේ නාම රූප දෙක, යටින් අවිච්ඡේ පටන්, අවිච්ඡේ ඉන්න නිරි සත්ත්වයන්ගේ ඉඳලා, උඩින් අකනිට්ඨාව දක්වා, සංඥා සහිත සත්ත්වයන්ගේ ඇස් ඉදිරිපිට ට ආවොත්, සත්ත්වපුද්ගල සංඥාවක් ම ඒ සන්නානවල උපදිනවා මිසක ඊට එහා ලැබෙන්නේ නෑ.

ඒ වගේ තිස්එක් තලයක් බෙදිලා තියෙන්නේ පින්වතුනි, මෙන්න මේ විදියට සත්ත්වපුද්ගලභාවය ආත්මභාවය අවිද්‍යාවේ කෘත්‍යයක් හැටියට බෙදිලා, කෙලෙස්වල අඩුවැඩිකම් මත උස්පහත් කමෙන් සතර අපායේ මනුෂ්‍යයෝ දෙවියෝ බ්‍රහ්මයෝ කියලා ප්‍රභේදගතව පවතිනවා. මෙ තැනදී මම මතක් කළේ, බ්‍රහ්මයන්ගේ ඇහැ, දෙවියන්ගේ ඇහැ, මනුෂ්‍යයන්ගේ ඇහැ, තිරිසන් සත්ත්වන්ගේ ඇහැ කියන මේ කුමන ඇහැකින් මේ සවිඤ්ඤාණක රූපය දිහා, මේ නාම රූප ධර්මයන් දිහා බැලුවත්, ඒ හැමෝට ම තම තමන්ගේ කෙලෙස් මට්ටම මත ගැටිලා, තැවරිලා තව සතෙක් පුද්ගලයෙක් ම හම්බවෙනවා මිසක එයින් ඔබ්බට කවදාවත් ම යන්නේ නෑ, ගිහිල්ලා නෑ.

අපේ ඇස් ඉදිරිපිටටත් යම් සවිඤ්ඤාණක රූපයන් එනකොට, නැත්නම් මේ නාම රූප දෙක පවතින තැනක, ඒ සවිඤ්ඤාණක කයේ, ඒ නාම රූප දෙකේ, යථා ස්වභාවය හිනෙකින්වත් දන්නේ නැතුව, සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් ම හම්බවෙනවා, සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් ම ඉන්නවා කියන තැනකින් අපට හම්බවෙලා තියෙන්නේ ඒ විදියටයි. අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට දෙවියෝ කියල කෙනෙක් ආවත්, එතැන ද තියෙන නාමරූප දෙක අපට පෙනෙන්නේ නැතුව, දෙවියෙක්ව පෙනෙයි. බ්‍රහ්මයෙක් කියන, නාම රූප ධර්මයක් තියෙන තැනක, ඒ නාම රූප දෙක අපේ ඇස් ඉදිරිපිට ට ආවත් ඒ නාම රූප ධර්මයන් පෙනෙන්නේ නැතුව බ්‍රහ්මයෙක් පෙනෙයි. තිරිසන්ගත සතුන් කියන තැනක පවතින නාමරූප දෙකේ යථා ස්වභාවය නොදැන නොදන්නා වූ අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට ඒ නාම රූප දෙක ආවොත් අපට තිරිසන්ගත සත්ත්වයෝ, ප්‍රේතයෝ, අසුරයෝ, නිරයේ සත්ත්වයෝ හම්බවෙයි.

මම මෙතැන දී මතක් කළේ, පින්වතුනි, තථාගතයන් වහන්සේ *රාගක්ඛයො, දොසක්ඛයො, මොහක්ඛයො නිබ්බානං* කියලා දේශනා කළේ, ඉතා වටිනා ගැඹුරු අර්ථයක් කුළුගන්නලායි.

පින්වතුනි, කාමභූමිය, රූපභූමිය, අරූපභූමිය කියන තුන් භූමියක්, තුන් ලෝකයක්, ඒ වගේම තිස්එක් තලයක් බෙදිලා තියෙන්නේ කෙලෙස් මතයි. බ්‍රහ්මයෝ, දෙවියෝ, මනුෂ්‍යයෝ ආදී සත්ත්වයෝ ලැබෙන්නේ, උස්පහත්කම් පැත්තකින් තැබේවා, සත්ත්වපුද්ගල හැඟීමක් ඇතිකරවන සත්ත්වපුද්ගල භාවයකින් යුක්තව අපට ලැබෙන්නේ, අවිද්‍යාවක කෘත්‍යයක් මතයි.

පින්වතුනි, මේ තිස්එක් තලය, මේ තුන් භූමිය බෙදිලා තියෙන්නේ කෙලෙස් මතයි.

අපි කියමු, අපි මුලින් මතක් කළ විදියට, මේ යථා ස්වභාවයෙන් පවතින නාම රූප දෙක, යථා ස්වභාවයෙන් පවතින නාම රූප ධර්මයෝ අපට පිරිසිඳ දැක්වීමට පුළුවන් නම්, පින්වතුනි, එතකොට මෝහය නෑ, අවිද්‍යාව නෑ. එහෙම වුනොත් සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් පෙනෙන්නේ නැහැ. එහෙම වුනොත් ඇලෙන්න ගැටෙන්න ධර්මතාවයක් හම්බවෙන්නේ නැහැ. *රාගක්ඛයො, දොසක්ඛයො, මොහක්ඛයො නිබ්බානං* කියලා තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කළේ, රාග ද්වේශ මෝහ යම්කිසි වෙලාවක දී අප තුළ නිරුද්ධ වුනොත්, නාම රූප ධර්මයෝ, නාම රූප ධර්මයක් විදියට ම පෙනෙනවා. යථාභූත ස්වභාවය යථාභූත විදියට ම පෙනෙනවා. යථාභූත ඥාන දර්ශනයේ කුප්‍යාවක් නැහැ. අකුප්‍යයි. වෙනස්වෙන බවක් නැහැ. වෙනස් වෙන්නේ නැහැ. මෙන්න මේ නාම රූප ධර්මයන් පිරිසිඳ දැක්කොත්, පින්වතුනි, අපට අතහැරෙන්නේ නිරිසත්ත්වයෝ. අපට අතහැරෙන්නේ ප්‍රේතයෝ. අපෙන් මිඳෙන්නේ අසුරයෝ. අපෙන් මිඳෙන්නේ

තිරිසන්ගත සත්ත්වයෝ. අපේ මනසින් මිදෙන්නේ මනුෂ්‍යයෝ. අපේ මනසින් මිදෙන්නේ දෙවියෝ. අපේ මනසින් බ්‍රහ්මයෝ මිදෙන්නේ.

කිසිම තැනක මනුෂ්‍යයෝ දෙවියෝ බ්‍රහ්මයෝ ආදී ධර්මයෝ හම්බවෙන්නේ නැත්නම් තිස්එක් තලයක් පනවන්නට පුළුවන් වෙයිද? කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර භූමියක් පනවන්නට පුළුවන් වෙයිද? බැ. අපට කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර තුන් භූමියක් හම්බවුනේ මනුෂ්‍යයෝ, දෙවියෝ, බ්‍රහ්මයෝ ඉන්න නිසා නේ. ඒ වගේම කාමභූමියේ උස්පහත්කමක් ලැබුනේ සතර අපායක්, මනුෂ්‍යයෝ, දෙවියෝ ඉන්න නිසා නේ. ඒ වගේම තිස්එක්තලයක් කියල තල තිස්එකකට බෙදුනේ මේ සත්ත්වපුද්ගල භාවය මත නේ. පින්වතුනි. නාම රූප ධර්මයන් පිරිසිදු දෑකලා, නැත්නම් මේ සවිඤ්ඤාණක කය පිරිසිදු දෑකලා, රාග ද්වේශ මෝහ දුරුවුනොත් යම් කිසි කෙනෙකුට, එයාට දුරුවුනේ පින්වතුනි, තිස්එක් තලයයි. එයාට දුරුවෙන්නේ මනුෂ්‍ය ගතියයි, දේව ගතියයි. තිරිසන් ගතියයි. ප්‍රේත ගතියයි. නිරය ගතියයි. මේ පංච ගතියයි එයාට ඒ මිදෙන්නේ.

රාගක්ඛයෝ, දෝසක්ඛයෝ, මොහක්ඛයෝ නිබ්බානං කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ, මේ කෙලෙස් ටික පිරිනිව්වියොත්, කෙලෙසුන්ගෙන් උපදවන ලද තුන් භූමිය නොහටගන්න තත්ත්වයට පත්වෙනවා. එතකොට වෙන්නේ ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ, ඒ ඒ සත්ත්ව නිකායයන්ගේ ඉපදීම නැතිවෙන එකයි. මේ නාම රූප දෙක ඇස් ඉදිරිපිට ට එතකොට, නාම රූප දෙක පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා මනුෂ්‍යයෙක් අප තුළ උපන්නා. මනුෂ්‍යයා කියන අදහසක් උපන්නා. ඔය ටික **කම්භවයයි**. ඔය නාම රූප දෙක පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා නාම රූප දෙකක් ඇස් ඉදිරිපිටට එතකොට මනුෂ්‍යයා කියන අදහස තමන් තුළ ඉපදෙන ගතිය තිබුනොත්, හොඳට දැනගන්න, ඕක තමයි **කම්භවය** කියන්නේ. එහෙනම් **උත්පත්ති භවය** හිස් නෑ. මනුෂ්‍යයෝ ගාව උපදින්නට පුළුවන්කම තියෙනවා.

ඉතින් මේ පින්වතුන්ට ජාති නිරෝධ වුනොත්, **භව නිරෝධා ජාති නිරෝධො.** මේ නාම රූප දෙක පිරිසිදු දකිනකම හින්දා, නාම රූප දෙක දකිනකොට නාම රූපයන්ගේ ඇත්ත ඇතිහැටියේ දක්නාකම නිසා, මෝහය නැත්නම් පුද්ගලයෙක් සත්ත්වයෙක් හැටියට නොදකින කම නිසා ඇලීම් ගැටීම් දෙක නැත්නම්, රාග ද්වේශ මෝහ දුරුවුනොත් මේ පින්වතුන් තුළ සත්ත්වපුද්ගල බව ඉපදුනේ නැත්නම්, මනුෂ්‍යකම උපන්නේ නැත්නම්, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යන්න මනුෂ්‍යකමක් තියෙනවාද?

සවිඤ්ඤාණක කයක්, නැත්නම් නාම රූප ධර්මයක් එකට පවතින අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු එකේ සියුම්කමක් තියෙන්න පුළුවන්. නමුත් නාමරූප ධර්මයක්ම යි. ඒ නාමරූප ධර්මයත්, ඒ නාමරූප ධර්මයන්ගේ හේතු ප්‍රත්‍යය තේරුම්ගන්න පුළුවන්කම ලැබුනුකම නිසා, දෙවියෝ කියන සංඥාවත් අප තුළ උපදින්නේ නැත්නම්, දෙවියෝ කියන අදහස අප තුළ උපදින්නේ නැත්නම්, පින්වතුනි, එතැන කමී භවය නෑ. ඒ කියන්නේ දෙවියෙක් වෙලා උපදින්න තියෙන හේතුව නෑ. මේ සවිඤ්ඤාණක නාම රූප දෙක පිරිසිදු දකින නුවණ දියුණුවෙලා තිබුනොත්, ඉතා ප්‍රණීත සියුම් මට්ටමක වෙන්න පුළුවන්, ඒ නාම රූප දෙක ඇස් ඉදිරිපිටට එනකොට ඒ නාම රූප දෙකත්, ඒ නාම රූප දෙකට ප්‍රත්‍ය ටිකත් දකින නුවණ ම ඉදිරිපත් වුනොත්, බ්‍රහ්මයෙක් කියන සංඥාව, බ්‍රහ්මයෙක් කියන අදහස අප තුළ උපදින්නේ නැත්නම්, පින්වතුනි, ඒ තමයි බ්‍රහ්ම ලෝකයේ උපදින්න තියෙන හේතුව නැතිවීම.

පින්වතුනි, චිත්ත චෛතසික ටික හොඳට පිරිසිදු දැක්කොත්, නාම ධර්ම හොඳට පිරිසිදු දැක්කොත්, නාම ධර්මයන්ගේ ප්‍රත්‍ය ටික, ප්‍රත්‍ය සමුප්පන්න වූ චිත්ත චෛතසික, ප්‍රත්‍ය නිරුද්ධ වෙනකොට නිරුද්ධවෙනවා කියලා හොඳට පිරිසිදු දැක්කොත් ඒ චිත්ත චෛතසික

ටික නිසා අරුපී බ්‍රහ්මයෙක් කියන සංඥාව අපට උපදින්නේ නැත්නම් ඒ අරුප තලයේ උපදින්න තියෙන හේතුවයි නැතිවෙන්නේ.

ඒ වගේම ඕදාරික මට්ටමේ, රළු මට්ටමේ, ඕදාරික රළු මට්ටමේ තිරිසන්ගත සත්ත්වයෙක් කියන තැනක තියෙන නාම රූප දෙක, නැත්නම් ඒ සවිඤ්ඤාණක කය, අපේ ඇස් ඉදිරිපිට ට එනකොට අපට ඒ පච්චයපරිග්‍රහ ඥානය හොඳට මුහුකුරලා නම් තියෙන්නේ, ඒ ධම්මට්ඨිති ඥානය හොඳට පිහිටලා නම් තියෙන්නේ, ඒ නාම රූප ධම්මයෝ පිරිසිඳ දකින යථාභූත ඥාන දර්ශනය එළඹ නම් සිටින්නේ, අප තුළ තිරිසන් සත්ත්වයෝ කියන අදහස උපදින්නේ නැත්නම්, පින්වතුනි, ඒ කම්භවයයි නැතිවුනේ. ඒ කියන්නේ තිරිසනෙක් වෙන්න තියෙන හේතුවයි ඒ නැතිවෙලා තියෙන්නේ. තමන් තුළ දිවුදූම්යේ ම මේ නාම රූප දෙකේ තිරිසන්කම උපදින්නේ නැත්නම්, ආයෙ සිහිකරලා ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යන්න තිරිසන් භවයක් ලැබෙයිද?

පින්වතුනි, ඒ වාගේම මේ සවිඤ්ඤාණක නාම රූප දෙක පිරිසිඳ නොදකිනකම නිසා අපි නිරයේ සත්ත්වයෝ, ප්‍රේතයෝ, අසුරයෝ ගැන කතා කළා නම්, එතැන ද තියෙන නාම රූප ධම්මයෝ පිරිසිඳ දක්කම ඒ නාම රූප ධම්මයන් පිරිසිඳ දැකීම තුළ, නිරි සත්ත්වයෙක් ප්‍රේතයෙක් අසුරයෙක් කියන සංඥාව, අදහස අප තුළ උපදින්නේ නැත්නම්, පින්වතුනි, ඒ නැතිවෙන්නෙ ප්‍රේත ලෝකයට තියෙන හේතුවයි. ඒ නැතිවෙන්නෙ අසුර ලෝකයට තියෙන හේතුවයි. ඒ නැතිවුනේ නිරයට තියෙන හේතුවයි.

කම් භවය තැත්නම් උත්පත්ති භවයක් නෑ.

එහෙම උත්පත්ති භවයක් තැත්නම් ජාති නෑ.

යම්කිසි කෙනෙකුට මේ නාම රූප ධම්මයෝ හොඳට පිරිසිඳ දකින්න පුළුවන් නම් එයාට පුළුවන් තමන්ගේ මනස තුළම දකින්න

ජාති නිරෝධො කියලා, ඉපදීම නැතිවුනා කියලා. තමන් තුළ මේ නාම රූප දෙක දිහා බලලා මනුස්සකම උපදින්නේ නැත්නම්, මේ නාම රූප දෙක දිහා බලලා දේවකම උපදින්නේ නැත්නම්, බ්‍රහ්මකම උපදින්නේ නැත්නම්, ප්‍රේතකම, අසුරකම, නිරිකම, තිරිසන්කම, උපදින්නේ නැත්නම්, නාම රූප ධර්මයෝ හොඳට පිරිසිදු දකිනවා නම්, ඒ තමන්ට නැතිවුනේ මොකක්ද, තුන් භූමියයි. තුන් භූමිය උපදින්න කියෙන හේතුවයි. **තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හි තම්හි සත්ත නිකායෙ ජාති** කියන ටික තමයි ඉපදීම. **භව නිරොධා, ජාති නිරොධො.** මෙන්න මේ ඉපදීම නැතිවෙනවා. ජාතිය නිරුද්ධවුනොත් ජරා මරණ නිරුද්ධ වෙනවා.

මම මේ කතා කරන්නේ බොහොම වටිනා, බොහොම ගැඹුරු ධර්මතාවයක්. මේක තේරුම් ගත්තොත් තම තමන්ගේ මනසින් මේ බ්‍රහ්මවරියාව දකිමින් දුකේ නිවීම, නිරෝධය කියන එක මේකයි නේද කියලා දකිමින් බල බලා කරන්නට පුළුවන් මට්ටමක් එයි.

පින්වතුනි, නාම රූප ධර්මයෝ දන්නා, යථාභූත ස්වභාවය දන්නා නුවණට කියනවා **සම්මා දිට්ඨි** කියලා. ඒ ඇත්ත ඇති හැටියේ දන්නා වූ දක්නා වූ කම නිසා මෝහය දුරුවෙලා, සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් කියලා පෙනෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා සත්ත්වයෙකුට, පුද්ගලයෙකුට තියෙන ඇලීම බැඳීම නෑ. සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් අරඹයා තියෙන ගැටීම නෑ. සත්ත්වපුද්ගලකම මතයි අනික් අවිඤ්ඤාණක අවේතනික ඔක්කොම වස්තු බැඳිලා තියෙන්නේ. සත්ත්වපුද්ගලකම, සත්ත්වපුද්ගලභාවය ලිහෙනකොට අනික් වස්තූන් කෙරෙහි අවේතනිකව පවතින අපේ බැඳීම අත්හැරෙන්නේ ඉබේමයි.

එතකොට මෙන්න මේ ස්වභාවයට පත්වුනොත් රාග ද්වේශ මෝහ නෑ; රාග ද්වේශ මෝහ නැතිවුනොත් තුන් භවයේ නූපදීමක් වෙනවා. **ධීනා ජාති**, ජාතිය ඤයවෙනවා. එතකොට පින්වතුනි, **අජරාමර** බව ඤාත් ඤාත් වෙනවා. **අජර** කියලා කියන්නේ ජරාවක් නෑ; **අමර** කියලා කියන්නේ මරණයක් නෑ. සත්ත්වයන්ගේ දිරීමක්, සත්ත්වයන්ගේ මරණයක් නෑ පින්වතුනි, මේ ජීවිතයේදී ම, මේ නාම රූප දෙක නිසා මනුස්සකම අපට නූපන්නොත් මනුෂ්‍යයෙකුගේ ඉපදීම නැතිකමෙහි, මනුෂ්‍යයෙක් ගේ ලෙඩවීම, මනුෂ්‍යයෙක් ගේ මහලුකම, මනුෂ්‍යයෙක් ගේ මරණයෙන් අපේ මනස මිඳෙනවා.

ඒකයි තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කළේ ජාතියෙන් මිඳෙනවා, ජරාවෙන් සොක පරිදේව දුක්ඛ දෝමනස්ස උපායාසයන්ගෙන් මිඳෙනවා. **උපායාසා නිරුජ්ඣන්ති**. මේ ධර්මයෝ නිරුද්ධ වෙනවා. මෙන්න මේ ජාති ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෝමනස්ස උපායාසයන්ගේ නිරෝධයක් තියෙනවා නම්, රාග ද්වේශ මෝහ ඤයබව නිසයි ලැබෙන්නේ. අන්න ඒ නිරෝධයට පෙන්නුවා තථාගතයන් වහන්සේ **අසංකත ධාතුව** කියලා.

එතකොට මේ නාම රූප ධර්මයෝ පිරිසිදු දකිනකම නිසා, දේවකමක් තමන්ගේ මනසේ දිටුදුමියේ ම නූපදී නම්, දෙවියෙකුට ඇතිවෙන උපද්‍රවයන්ගෙන් මිඳෙනවා. බ්‍රහ්මකම නූපදී නම්, කිරිසන්කම, ඒ වගේම ප්‍රේත, අසුරකම නූපදී නම්, ඒ සත්ත්වයන්ගේ දුක, ඒ සත්ත්වයන් කෙරෙහි පවතින ජරා මරණයන්ගෙන් අපේ මනස මිඳෙනවා.

මෙන්න මේ ජරා මරණයන්ගේ මතු නූපදින ස්වභාවය වූ, අජරාමර බවට, ජරා මරණ නැති බවට, බුදුරජාණන් වහන්සේ **නිවන** කියන එක පැනෙව්වා.

දුක පෙන්නලා, දුක ඇතිකරන හේතුව හැටියට තණ්හාව පෙන්නලා, රාග ද්වේශ මෝහ ටික පෙන්නලා, රාග ද්වේශ මෝහ නැතිවෙනකොට දුක නූපදින ස්වභාවයට, දුක නැතිවෙනවා නොවෙයි, දුක නූපදිනවා. මනුස්සකම නූපන්නොත් මහලුකම මරණය කියන එක නොහටගන්න ස්වභාවයට පත්වෙනවා. අපරාමර වෙනවා. මෙන්න මේ ජරා මරණ නැති නිරෝධ ධාතුවයි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා වදාලා.

ඒ නිසා තුන්භූමියේ නිරෝධය ලෝක නිරෝධය, සත්ත්වපුද්ගල බවෙන් එන දුකේ නිරෝධයක් තියෙනවා නම්, කෙලෙස් ටික නැතිකරනකොට මෙන්න මේ දුක් ටික නූපදින ස්වභාවයට පත්වෙනවා.

මෙතැනට මතක් කරනවා තථාගතයන් වහන්සේ, **ක්ලේශ පරිනිව්භාය** කියලා. කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් පිරිනිවිලා තුන් භූමියේ ඉන්න, තුන් භූමිය තුළ විදින, භවය තුළ ඉන්න, භවය තුළ විදින, සියලුම දුකෙන්, සියලුම පුද්ගල සත්ත්වභාවයෙන් මනස මිදෙනවා.

බලන්න ඒ මිදීම අර ශුන්‍යතාවය වගේ දෙයක් අරමුණු කළාට පින්වතුනි, අරමුණු කරන්නයි, කරනු බලන පුද්ගලයයි දෙන්නා හොඳට ඉන්නවා.

මේ පින්වතුන් හොඳට මේ හිස් අවකාශයට හිත යොමුකරන්න. ඒ අවකාශය දිහා බලන්නා, තමන්ගේ පැත්ත ඉතුරුවෙලා නැද්ද කියලා. ඒ වගේ අනිමිත්තකම බැලුවත් අනිමිත්තකම බලන්නා ඉන්නවා. සුඤ්ඤතකම අරමුණු කළත් සුඤ්ඤතකම අරමුණු කරන්නා ඉන්නවා. සඤ්ඤා නිරෝධය බැලුවත් සඤ්ඤා නිරෝධය බලන්නා

ඉන්නවා. මේ හැම තැනකදීම පුද්ගලයෙක් කරන වැඩ ඉතුරුවෙලා තියෙනවා.

නමුත් රාග ද්වේශ මෝහ දුරුවෙනකොට කෙලෙස් ටික, පුද්ගලකමයි දුරුවෙන්නේ. පුද්ගලභාවය කියනකොට මනුස්ස මට්ටම විතරක් නොවෙයි. තුන් භූමියක් බෙදන්න පුළුවන් මට්ටමක ම පුද්ගලභාවය දුරුවෙනවා. එතකොට තුන්භවයෙන් ම මිදුනා. තුන් ලෝකයෙන් ම මිදුනා. ඒ නිසා **ලෝකෝත්තරයි** කියලා කියනවා. ලෝකයෙන් එතෙරයි කියලා පෙන්නවා.

ඒ නිසයි තථාගතයන් වහන්සේ අසංඛත ධාතුව මොකක්ද කියලා අහලා **රාගක්ඛයො, දෝසක්ඛයො, මෝහක්ඛයො** කියලා පෙන්නුවේ. රාග දෝස මෝහයන්ගේ නැතිකමකින් තව නැතිකමක්, සුඤ්ඤතාවයක් පනවන්නට නො වෙයි. රාග ද්වේශ මෝහ නැතිවුනහම තුන් භවයේ නූපදිනකම නිසා, සත්ත්වපුද්ගලකම නූපදින නිසා, තිස්එක් තලයක නූපදිනකම නිසා, පංච ගතියක නූපදිනකම නිසා, මෙන්න මේ අනුප්පාදභාවය, මේ අනුප්පාද ධාතුව, නිරෝධ ධාතුවයි කියන ගනයට යනවා.

මේ කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් පිරිනිවිලා, තුන්භවය ම නිරුද්ධ කරලා, තුන් ලෝකයෙන් ම එතෙර වෙලා, ලෝකෝත්තර වෙලා, මේ ස්කන්ධ ටික පරිහරණය කරන තැනට අපි **රහතන් වහන්සේ** කියලා කියනවා. එය ද ප්‍රඥප්තියක්. එය කියන්නේ ද අපමයි.

යම් දවසක දී දුක් වූ ස්කන්ධයන්ගේ නිරෝධය ඤාත් ඤාත් වෙනවා. අන්න ස්කන්ධයන්ගේ නිරෝධය කියන එක ලැබෙන්නේ ඔන්න ඔතැනින් එහාට යි.

පින්වතුනි, ලෝකයේ ඉන්න අපට ස්කන්ධ නිරෝධය, නිවන වෙන්නේ නෑ. ඒ නිරෝධය බලන්නා ආපහු ඉතුරුවෙනවා. එහෙම

නැත්නම් ස්කන්ධයන්ගේ බිඳීම අපට මරණය වෙනවා මිසක, ස්කන්ධයන්ගේ නැතිකම, අවාසනාව මරණය වෙනවා. එහෙම නැතිනම් ස්කන්ධයන්ගේ නැතිකම, සුඤ්ඤතාවය, ආනෙඤ්ජ ස්වභාවයෙන් යුක්ත කම් නිමිත්තක් බවට පත්වෙනවා මිසක, අපට නිරෝධ ධාතුව වෙන්නේ නෑ.

පින්වතුනි, ප්‍රථම කොටසේදී අපට කරන්න පුළුවන්, අපි කළ යුතු යි යන ගනයට යන්නේ ක්ලේශ පරිනිච්ඡානය දක්වා විතරයි. රහත් වෙන්න විතරයි. අනුපාදා පරිනිච්ඡානය සඳහායි තථාගතයන් වහන්සේ ධර්ම දේශනා කළේ. **මජ්ඣිම නිකායේ රථවිනික සූත්‍රය** වගේ සූත්‍රයන් බලන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ළඟ බඹසර හැසිරෙන්නේ අනුපාදා පරිනිච්ඡානය සඳහායි .

අනුපාදා පරිනිච්ඡානයෙන් පිරිනිව්‍යා, ක්ලේශ පරිනිච්ඡානයෙන් පිරිනිව්‍යා තැනටයි පින්වතුනි, ස්කන්ධයන්ගේ නිරෝධය, නිවන වෙන්නේ. ස්කන්ධයන්ගේ නැතිකමෙන් නිවන පනවන එක මෙ ගොඩ ඉන්න, මෙ තෙර ඉන්න අපට හරියන සිද්ධියක් නොවෙයි. පනවන්නත් බෑ, ලබන්නත් බෑ.

ස්කන්ධයන්ගේ නිරෝධයන්ගෙන් නිරෝධ ධාතුව ඤාත් ඤාත් වීම ක්ලේශ පරිනිච්ඡානයෙන් පිරිනිව්‍ය කෙනාට ඤාත් ඤාත් වෙන ධර්මයක්.

වතීමානය තුළ මෙන්න මේ අර්ථයේ පිහිටලා හිටින්නේ නැතිකම නිසයි, මේ භාවනා ආදී ධර්මයන්ගේ, දේශනාවන්ගේ නානස්සයක්, විවිධත්වයක් තියෙන්නේ. කවුරුත් සංකල්පමය මනසකින් මේකයි නිවන කියලා උපකල්පනය කරන්නේ නැතුව පෙළ දහමට අනුගත විදියට මෙන්න මේ අර්ථය බලාගත්තොත් පින්වතුනි, හැම දෙනාට ම දේශනා කරන්න වෙන ධර්මය මෙ බඳුයි.

කුමක් නිසාද, කෙලෙස් පිරිනිවීමට ස්කන්ධයෝ ඇසුරු කරමින් පවතින කෙලෙස් ටික ගෙවාගන්නට ධර්ම දේශනා කරන්න වෙයි. කෙලෙස් ටික දුරුවීමෙන් තුන් හවයෙන් ම මිදීම මනුෂ්‍යයන්ගෙන්, දෙවියන්ගෙන්, බ්‍රහ්මයන්ගෙන්, සතර අපායෙන් මිදීම පනවන්න, සතර අපායේ, තිස්එක්තලයේ, තුන්භූමියේ නිවීම පනවන්න, නිරෝධ ධාතු ව පනවන්න පුළුවන් වෙයි. එහෙම වූනොත් මේ දේශනාවන් හැම තැනකින් ම කවුරු කළත්, කොතැනින් කළත්, එක ම ආකාරයක්, එක ම හැඩයක් ගන්නවා. එක ම හැඩයකට පවතිනවා.

මේ යථා ස්වභාවය හැම තැන ම එළඹෙන්නේ නැතුව විවිධත්වයකින් එලය ගැන කියන තාක්, දේශනාවන්ගේ විවිධත්වය වළක්වන්න බැහැ. එතකුදු වුවත්, අපට ලෝකයේ ඔක්කොම හදන්න බැරිවුනත්, පින්වතුනි, අපට පුළුවන් පරාසයේ අප අප ව හදාගන්න උත්සාහවත් වෙන්නට ඕනෙ.

පින්වතුනි, අපි මේ ශාසනයට ආවෙ, ශාසනය ඇසුරුකළේ, තුනුරුවත් ඇසුරුකළේ හිස්බවක් බලන්න නොවෙයි නේ. නිමිති නැති තැනක් බලන්න නොවෙයි නේ. සඤ්ඤාවක නිරෝධයක් දකින්න ඕනැයි කියන තැනකින් නොවෙයි නේ මේ ශාසනයට ආවේ.

“සසර දුකයි ස්වාමීනි, මේ ජරා මරණ සහගත දුකෙන් මිදෙන්න තියෙනවා නම් හොඳයි” කියලා, අජරාමර බව ප්‍රාර්ථනා කරගෙන නම් ආවේ, අපි ධර්මය හොයන්න ඕන.

- කොහොමද අජරාමර වෙන්නේ? අජරාමර වෙන්න නම් ජාතිය නැතිවෙන්න ඕන.
- මොන ජාතියද? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ, ඒ ඒ සත්ත්ව නිකායේ ජාතිය නැතිවෙන්නට ඕනෙ.

- ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ, සත්ත්ව නිකායේ ජාතිය නැතිවෙන්නෙ කොහොමද? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ, සත්ත්ව නිකායේ ඉපදෙන්නට පුළුවන්කම අපේ මනසේ තියෙන නිසයි උපදින්නේ.

එහෙනම් අපේ මනසෙන් ඒ ඒ ජාති, සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ ජාති ඒ ඒ නිකායයන් අපේ මනස තුළ උපදින්නේ නැතිනම්, ඉපදීම නැතිවුනොත් ප්‍රතිසන්ධි කියන ධර්මාවයක් ලැබෙන්නේ නෑ කියන එක අපට තේරුම් ගන්නට පුළුවන්.

එහෙනම් ඒ ජාති නිරෝධය සඳහායි අපි මේ සම්මා දිට්ඨිය ඇත්ත ඇති හැටියට බලන්නේ. ඇත්ත ඇති හැටියට බලනකොට නැතිවෙන්නේ රාග ද්වේශ මෝහයි. රාග ද්වේශ මෝහ නැතිවුනා කියලා කිව්වේ තුන් භූමියේ නැතිකමයි කියලා මතක් කලා.

මෙන්න මේ විදියටයි පින්වතුනි, මේ නිරෝධ ධාතුචේ අර්ථය සිද්ධ වෙන්නේ, අර්ථය තේරුම් කර ගන්නට ඕන.

එතකොට හොඳට බලන්න, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මේ ලෝකයා හීනෙන්ද නොගිය විරූ නිවන කියලා. අපි හීනයක් දැක්කත් මම ඉන්නවා, මගේ අම්මා, තාත්තා, දුවා, පුතා, කියලා සත්ත්වපුද්ගලභාවයෙන් යුක්ත මට්ටමක හීන දකිනවා මිසක, නාම රූප ධර්මයන්ගේ ඇත්ත පෙනෙන්නේ නැහැ නේ. යම්කිසි කෙනෙකුට සත්ත්වපුද්ගලභාවයෙන් ඔබ්බට නුවණ අරගෙන යන්නට පුළුවන් නම්, මේ පව්වය පරිග්‍රහ ඥානය ඇතිකරගන්නට පුළුවන් නම්, පින්වතුනි, මෙන්න මේ දුකේ නිවීම මරණෙන් පස්සේ නොවෙයි, මේ ජීවිතයේදීම ඉපදීම නැතිවුනොත් මැරෙන්නත් කෙනෙක් නැති වෙනවා නේ !

මේ ධර්මය වටහා ගත්තොත් අවබෝධ කර ගත්තොත් මේ ජීවිතයේදීම මෙන්න මේ ඉපදීම නැතිකරගන්නට අපට පුළුවන්.

පින්වතුනි, තථාගතයන් වහන්සේ අර අසංඛත වග්ගයේ සූත්‍රයේ දී භික්ෂූන් වහන්සේලාගෙන් අහනවා, **කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අසංඛතං?** ඒ අසංඛතයට, **රාගක්ඛයො දොසක්ඛයො මොහක්ඛයො** අසංඛතයි කියලා පෙන්නුවා. ඒ ටිකේ අර්ථය තමයි රාග ද්වේශ මෝහය අසංඛතයි කියලා, මෙන්න මේ වගේ ධර්මතාවයක් නිසයි කියන එක පෙන්නුවේ. එතකොට එතැනට යන මග මොකක්ද කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ ආපනු භික්ෂූන් වහන්සේලාගෙන් අහලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම දේශනා කරනවා,

- සමථො ච විපස්සනා. අයං චූළච්චි භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො. මේ සමථ විද්ශිතා ධර්මයෝ අසංඛත මාභීයයි කියලා.
- කායගතාසනි අයං චූළච්චි භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො. කායගතාසනිය අසංඛතයට මගයි කියලා තථාගතයන් වහන්සේ පෙන්නුවා.

එතකොට, අපි ඉස්සෙල්ලා තේරුම්ගන්නට ඕනේ එලය නැත්නම් නිරෝධය නිවන කියන්නේ මෙන්න මේකයි කියලා.

- මේ නාම රූප ධර්මයන්ගේ ඇත්ත ඇති හැටියෙන් දැක්කාම රාග ද්වේශ මෝහ දුරුවෙනවා.
- රාග ද්වේශ මෝහ දුරුවුනාම තුන්තුමියේ නොඋපදින ස්වභාවයකට පත්වෙනවා. ඒ තුළ තියෙන සියලු දුක ද නිරුද්ධවෙලා යනවා.
- මෙන්න මේකයි ඤාත් ඤාත් කටයුතු සෝපදිසේස නිබ්බාන ධාතුව කියලා අර්ථයේ පිහිටනවා.

- පිහිටලා ඒ නිරෝධ ධාතුව ඤාත් ඤාත් කරගන්නට සමථ විද්‍යා ධර්මයෝ වඩනවා.
- විද්‍යාතාව කියලා මතක් කළේ එතකොට සවිඤ්ඤාණක කයක් අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට එනකොට, ඒ වාගේම සත්ත්වපුද්ගලභාවය හැඟෙන නාම රූප දෙක අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට එනකොට, ඇස් ඉදිරිපිටට විතරක් නොවෙයි, ස්පර්ශ ආයතන හය හරහාම, ඉඳගෙන හිටගෙන නිදාගෙන ඇවිදින හතර ඉරියව්වේ ම, අතීත අනාගත වතීමාන කියන තුන් කාලය අනුව පැවැති, අරමුණුවලින් පුද්ගලභාවය ඇතිවෙන හැම තැනක ම, ඒ පුද්ගලභාවයට ඔබ්බෙන් පවතින යථාභූත ස්වභාවය නුවණින් මෙනෙහි කරන්න.
- සවිඤ්ඤාණක කය මෙනෙහි කරනවා නම් කයේ යථා ස්වභාවයත්, ඒ කය ඇතිවෙන්නට හේතු ටිකත් බලන්න, එ බඳුමු හේතු වලින් හටගත්තු මේ කය සවිඤ්ඤාණක වෙලා තියෙන්නේ පිටතින් වෙනම පැමිණි විඤ්ඤාණය නිසයි ඒ සිත ද ප්‍රත්‍ය සහිතයි කියලා හොඳට සිහි කරන්න. මේ නාම රූප දෙක නොදන්නාකම නිසා පුද්ගලකමක්, සත්ත්වකමක් අපේ මනස තුළ ඇසුරුවෙනවා නේද, එයද අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන්, මේ නොදන්නාකම නිසයි කියලා දකින්න. මේ විදියට සත්ත්වපුද්ගලබව හිතට දූනෙන දූනෙන හැම තැනකදීම නුවණ අරගෙන යන්න, ඒ නාම රූප දෙක නුවණින් විමර්ශනය කරන්න.

මේ විදියට මේ නාම රූප ධර්මයෝ නුවණින් විමර්ශනය කරමින්, නුවණින් සිහිකරමින්, නැවත නැවත විමසා බලනවාට කියනවා, විපස්සනා කියලා. ලෝකයේ

සත්ත්වයෙක් හැටියට, පුද්ගලයෙක් හැටියට, දකින තැන, ලෝකයා දකින දෙයට වඩා ගැඹුරින්, ලෝකයා දකින දෙයට වඩා විශේෂණයකින් දකිනකම නිසයි විපස්සනා කියලා මතක් කළේ.

ඒ විදියට මෙනෙහි කරනවා. ඊට අමතරව, **සති නිමිත්තෙ චිත්තං උපනිබ්බෙධනා**, සති නිමිත්තේ හිත නිතර ම බැඳගෙන, කුමන හෝ සමථ කමටහනක් වැඩිය යුතුයි. ආනාපානසති කමටහන හෝ අගුහය, මරණය, මෙත්‍රිය ආදී චිත්ත සමථයක්, චිත්ත ඒකාග්‍රතාවයක් ඇතිවෙන කමටහණක් වැඩිය යුතුයි. ඊට අමතරව ඒ කමටහණක් මෙනෙහි කරන්න අපහසු වුනත්, සති නිමිත්තේ හිත බැඳගන්න ගතිය නිතරම පවත්වන්න පුළුවන් නම්, වැඩකටයුතු කරද්දීත්, සමථය කියන එක වැඩෙනවා. චිත්ත සමථයමයි. ඒක කායගතාසතිය යන ගනයට යනවා. ඒ සති නිමිත්තේ හිත තබාගෙන සමථ කමටහනක් මෙනෙහි කරන්නට ඕන. මෙන්න මේක සමථයයි.

මෙන්න මේ සමථ විද්දීනා ධර්මයෝ වඩන්නට ඕන. ඒක තමයි **අසංඛත ගාමිනී මාර්ගය**.

ඒ මාර්ගය වඩන්ට පරිසරය භූමිය හදාගන්නාක් මෙන් තමයි පින්වතුනි, කය වචන දෙකේ සංවරය, ශීලය. පින්වතුනි, මේ සමථ විද්දීනා ධර්මයෝ ශීලයක පිහිටලා වඩනකොට, සීල සමාධි ප්‍රඥා කියන මේ ධර්මා ටික එකට, ගොනුවෙලා තියෙනවා.

මේ විදියට කාලයක් කරනකොට පින්වතුනි, මේ නාම රූප ධර්මයෝ ටික ටික, නුවණ පිරීමට යනවා. නාම රූප ධර්මයන් පිළිබඳ ඇති අවබෝධය ටික ටික වැඩීමට එනවා. ඒ නාම රූප ධර්මයන් පිළිබඳව ඇත්ත දකින්න දකින්න මෝහය අඩුවෙනවා. ඒ එක්කම අඩුවෙන්නේ ලෝභ ද්වේශ දෙකයි. ලෝභ ද්වේශ මෝහ අඩුවෙන්නේ.

- ලෝභ ද්වේශ මෝහ අඩුවෙන එක උපකාරයි නැවත නැවත ඇත්ත දකින්න. නැවත නැවත ඇත්ත දකින එක උපකාරයි ලෝභ ද්වේශ මෝහ අඩුවෙන්න.
- ඊට පස්සේ මේ ඇත්ත දකින එක උපකාරයි හිත වඩන්න. හිත වඩන එක උපකාරයි ඇත්ත දකින්න.
- ඊට පස්සේ මේ හිත වැඩෙන එක උපකාරයි කය වචන දෙක සංවර කරගන්න. කය වචන දෙක සංවර කරගත්ත එක උපකාරයි හිත වඩන්න.

මේ විදියට ඔවුනොවුනට උපකාරීව ඔවුනොවුනට උපනිශ්‍රයව මේ මාර්ගය මතු මතුවෙත් වැඩෙනවා. මෙහෙම වැඩෙනකොට පින්වතුනි, මම කලින් මතක්කරලා තියෙනවා වගේ ප්‍රීති ප්‍රමෝදයක් ඇතිවෙනවා. ප්‍රමෝදය නිසා ප්‍රීතිය, ප්‍රීතිය නිසා පස්සද්ධිය, පස්සද්ධිය නිසා සැපය, සැපය නිසා ම හිත සමාධිගත ස්වභාවයට පත්වෙනවා. ඒ සමාධියට පින්වතුනි, මෙව්වර කාලයක් සත්ත්වපුද්ගලභාවය ඇසුරුවුන තැනක පවතින යථාභූත ස්වභාවය අපට පෙනෙනවා. දකිනවා.

මේ නාම රූප ධර්මයන්ගේ ඇත්ත නොදූන පුද්ගලභාවය ඇතිකරගෙන දුක් වින්ද අපි, මේ දුකේ කලකිරෙන්නේ එදාට යි.

පින්වතුනි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා, මහණෙනි මේ සසර දීඝියි, මුල් කෙළවරක් පෙනෙන්නේ නෑ. අවිද්‍යාව නමැති නිවරණයෙන් වැහිලා, තණ්හාව නමැති සංයෝජනයෙන් බැඳිලා නුඹලාත් මමත් බොහෝ කාලයක් දිව්වා සැරිසැරුවා කියලා. ඒ සසර නිකම් දිව්වා නො වෙයි, දීඝි සංසාරයේ එනකොට මව් මළ දුකට, අඬපු කඳුළු සතර මහා සාගරයේ ජලයට වැඩියි කියලා පෙනේනුවා. මේ ටික පෙන්නුවේ පින්වතුනි, අපට සංවේගයක් ඇති කරලා නිකං නතරවෙන්න නොවෙයි. නැතිනම් බය තැනිගැනීමක් ඇතිකරන්නට

නොවෙයි. ව්‍යඬගයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ කාරණාවක් පෙන්නා දෙනවා, “මහණෙනි, නුඹලාගේ ඇස් දෙක පිරිසිදුකරගන්නේ නැතිකම නිසා නුඹලා මෙව්වර මව් මළ දුක විඳපු අයයි. අද දවසෙදී හරි තමන්ගේ ඇස් දෙක පාදගන්න” කියන වචනයක් පෙන්න්නයි.

පින්වතුනි, මේ යථාභූත ඥානදර්ශනය දකිනකොට හරි සංවේගයක් ඇතිවෙයි. මේ මෙබඳු වූ යථාභූත ධර්මයක් තියෙන තැනක, ඇස් නැත්තෝ වගේ, මේ ඇත්ත දැකගන්න බැරුව, පුද්ගලභාවය ඇතිකරගෙන, මව් මළ දුක වින්ද වාරවල් නම් අනන්තයි නේද කියලා එයාට හොඳට පෙනෙන්නට ගන්නවා. අනේ මේ නාම රූප දෙකේ යථා ස්වභාවය දකින්න බැරුව, නොදක්ක කම නිසා පුද්ගලභාවය ඇතිකරගෙන පියා මළ දුකට වින්ද දුක අනන්තයි කියලා පෙනෙන්නට ගන්නවා. ඒ වගේම දුව පුතා මැරුණු දුකට, විලාප දි දී අඬපු දුක අනන්තයි, අපරිමාණයි. සහෝදරයා, සහෝදරීන්, ඥාති හිතෙහිත් මැරුණු දුකට අඬපු කඳුළු සතර මහා සාගරයේ ජලයට වැඩියි කියලා පෙනෙනවා. බාහිර එහෙම අය ඉන්නවා නම්, ඉන්න අය වෙනුවෙන් ඇඬුවා නම්, ඒත් කමක් නෑ. අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් තමන්ගේම විතර්ක ටිකට තමන්ම අඬලා තියෙනවා නේද කියලා හරි සංවේගයක් කලකිරීමක් ඇතිවෙයි.

පින්වතුනි, යථා ස්වභාවය අනුව බලනකොට තිරිසන්ගත සතා කැඩපතට වැටෙන තමන්ගේම ඡායාවට තමන් රැවටෙන්නා වගේ, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් උපදින, අපේ මනස තුළ උපදින ධර්මයන්ට ම අපි රැවටිලා, අපේ මනස තුළ උපන්න ධර්මයෝ ම අප වැළඳගෙන. ඒ ධර්මයන්ට ම අනුව හිතාවෙමින් අඬමින්, සසර කියන ධර්මාත්මක පැවැත්වීම ගැන කලකිරෙන්නේ එදාට යි. ඒකයි දුකේ කලකිරෙනවා කියලා තථාගතයන් වහන්සේ පෙන්නුවේ.

මෙන්න මේ මට්ටමට එනකොට පින්වතුනි, යථාභූත ස්වභාවය හොඳට පෙනෙනවා. ඒ ස්වභාවය නැතිකම නිසා සත්ත්වපුද්ගලකමෙන් තමන් දුක් වින්ද හැටිත් පෙනෙනවා. තමන්ට මේ දුක ලැබුනේ, මේ දුක විඳින්නට වුනේ, විද්‍යාව නමැති ඇස නැතිකම නිසයි කියන කාරණාවත් පෙනෙනවා. දුකේ කලකිරිලා දුකේ නොඇලෙනවා. මේ නාම රූප ධර්මයෝ සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් කියලා, මගේ කියලා, මම කියලා, කිසිම දෙයක් උපාදාන සහිතව ගන්නේ නැහැ. කිසිම දෙයක් අල්ලන්නේ නැහැ. නාල්ලනවා. නාල්ලනකොට කෙලෙසුන්ගෙන් හිත මිඳෙනවා. ආශ්‍රවයන්ගෙන් හිත මිඳෙනවා. සියලුම ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෝමනස්සයන්ගෙන් මනස මිඳෙනවා. තමන් මේ සියලු දුකින් මිදුනා කියන නුවණත් එනවා. තමන් මව් මළ දුක අවසන් කළා, පියා මළ දුක අවසන් කළා, ඒ දුකෙන් මිදුනා කියන නුවණ තමන් කෙරේම දකිනවා. ඒකේ නිරෝධ ස්වභාවයත් දකිනවා. අනුප්පාද බව නැවත නූපදින විදියට, මතු නොහටගන්නා විදියට නිරුද්ධවුනා කියලා දකිනවා. ඒ දෑකපු නාම රූප දෙක ආපහු කෙනෙක් කියලා රැවටෙනවා කියන එකක් වෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසයි ඒ දුරුවුන ක්ලේශය නැවත උපදින්නේ නෑ කියලා මතක් කළේ.

ඒ කෙලෙසුන්ගෙන් මිදිලා, ජරා මරණ දුකෙන් මිදිලා තමන් දුකෙන් මිදුනා, ක්ලේශයන්ගෙන් මිදුනා කියන එක තමන්ට ආවර්ජනාත්මකව වැටහෙනවා. ඒකට කියනවා විමුක්ති ඥාන දර්ශනය කියලා.

මෙන්න මේ විමුක්තිය නිසා පින්වතුනි, තමන්ට ඤාත් ඤාත් වෙලා තියෙනවා අජරාමර බව. ඒක තියෙන එකක් හැටියට, මෙතැනයි තියෙන්නේ කියල දකින්න බැහැ. නමුත් ජරා මරණ සංඛ්‍යාත ජීවිතය දැන් අජරාමර වෙලා තියෙනවා. ජරා මරණ නිරෝධයක් තියෙනවා. නිරුද්ධ වෙලා තියෙනවා. තමන්ගේ ජරා

මරණ නිරුද්ධ බව සිහිකරන්නන් පුළුවන්. ඒ නිරෝධය අරමුණු කරන්නන් පුළුවන්. තමන් මේ මේ දුකෙන් යුක්තව කලින් හිටියා නේ. මේ දුක් නිරුද්ධයි නේද, මේ මේ ක්ලේශයන්ගෙන් මනස මිදුනා නේද, කියලා ඒ නිරෝධ වුන, ප්‍රභාණය වුන ධර්මයෝ අරමුණු කරන එකට කියනවා නිරෝධ ධාතු ව අරමුණු කරනවා කියලා.

පින්වතුනි, එතැන ඉඳලා තමයි ජීවිතයට සැබෑ ම කරුණාව කියන එක මතුවෙන්නේ. තමන් ඇත්ත දෑකලා උපායශීලී වෙලා, සියලුම භවය අවසන් කරලා, භව බන්ධන සියල්ලක් ම අවසන් කරලා, භවය මුල සුන් කරලා, සත්ත්වපුද්ගල භාවයන්ගේ ඉපදීම ජාතිය නැතිකරලා, නිව්වාණ ධාතු ව නමැති ක්ෂෙම භූමියට ගිය සත්පුරුෂයාණන් වහන්සේට ආපහු හැරිලා ලෝකය දිහා නුවණින් බලන්නට පුළුවන්.

මේ නාම රූප ධර්මයෝ පිරිසිදු දන්නේ නැතිකම නිසා මේ නාම රූප දෙකේ පුද්ගලභාවය ඇතිකරගෙන අවිද්‍යාවෙන්, මව මළ දුකට අඬන ලෝකයා දෑකලා අනුකම්පාවක් ඇතිවෙනවා. පියා මළ දුකට, සහෝදරයා සහෝදරී මළ දුකට, දූ දරුවෝ මළ දුකට අඬන, විලාප දෙන ලෝකයා දෑකලා මහා කරුණාවක් ඇතිවෙනවා. ඒ වගේ මනසකින් හැම වෙලාවෙම උත්සාහවත් වෙන්නේ, 'අනේ කවර නම් උපායකින් මේ අයගේ අවිද්‍යා අනුකාරය දුරුකරන්නදෝ' කියන තැනක්, කාරණාවක්. මව් මළ දුකෙන්, පියා මළ දුකෙන්, අයින් කරන්න කියලා මවෙක් ගෙනැත් දෙන්න හෝ පියෙක් ගෙනැත් දෙන්නවත්, නැත්නම් මවක් අයින් කරන්නවත් පියෙක් අයින් කරන්නවත්, කාරණාවක් දකින්නේ නැහැ. කෙලෙස් ටික දුරුනොවුනු කම නිසා නේද මේ ලෝකයා දුක් විඳින්නේ, ඒ කෙලෙසුන්ගෙන් මනස මිදුනා නම්, මේ දුකෙන් මේ හැමෝම මිදෙනවා නේද කියලා ඇත්ත දකින ඒ සත්පුරුෂයාණන් වහන්සේට හැම වෙලාවෙම

හිතෙන්නේ, කොහොමද මේ ලෝකයේ අවිද්‍යා අන්ධකාරය දුරුකරන්නේ කියන කාරණාවයි.

පින්වතුනි, අන්න එතැන ඉඳලයි මේ ශාසනය කරුණා ශාසනයක් වෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මට්ටමට මහා කරුණාවක් නැතිවුනාට, ඒ ඒ මට්ටමට සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරුණා ගුණය ආශ්‍රවක්‍ෂය කරගත්ත උත්තමයන් වහන්සේලා ගාව නැතුවා නොවෙයි. තියෙනවා.

ඉතින් පින්වතුනි, මහා පච්ඡයකට නැග්ග කෙනෙක් පච්ඡ ප්‍රපාතයේ ඉන්න අය දකිනවා වගේ, ශෝක රහිත තැනට ගිය උත්තමයෝ ශෝකී ජනයාව ආපහු හැරිලා බලනවා කියලා, බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා, මෙන්න මේ වගේ තමන් තුළ ක්ලේශයන් ගේ පිරිනිවීම නිසා තමන් තුළ ක්‍රම ක්‍රමයෙන් දුකේ නිරෝධය පෙනි පෙනී යන ගමනක් මිසක නිරෝධ ධාතුව කියන්නේ, අර හිස් අවකාශයක් බලනවා, හිස් අරමුණක් බලනවා, සංඥාවක නිරෝධයක් බලනවා වගේ සිද්ධියක් නම් නො වෙයි කියන එක නැවතත් මතක් කරනවා.

ඒ විදියේ යථා ස්වභාවය දන්න, යථා ස්වභාවය දකින නුවණක් ඇතිකරගෙන, කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුන ජරා මරණයන්ගෙන් මිදුනු සත්පුරුෂයා, ලෝකය තුළ ලෝක සත්ත්වයන් කෙරෙහි දකින්නේ **අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං** කියන පරියායෙනුයි. අවිද්‍යාව අනුව ඒ ඒ සත්ත්වපුද්ගල භාවයෙන් යුක්ත කම් හදාගන්නවා. මනුෂ්‍යයෙක් කියන අදහස ඇතිකරගෙන මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදින්නට හේතුවුන කම් හදාගන්න හැටිත්, නාම රූප දෙකේ ඇත්ත නොදූන දෙවියන් උපද්දවාගෙන දෙවියන් කෙරෙහි යන්නට කම් හදාගන්න හැටිත්, හොඳට දකිනවා. ලෝකයේ සත්ත්වපුද්ගල භාවය ඇතිවන ආකාරයත් දකිනවා. දකින නිසා එයා

කවදාවත් උච්ඡේද දෘෂ්ඨියකට වැටෙන්නේ නෑ, සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ නෑ කියන්නේ නෑ. අවිද්‍යාව ඇති කල්හි සත්ත්වපුද්ගල භාවයේ ඉපදීමක් වෙන නිසත්, අවිද්‍යාව ඇති කල්හි සත්ත්වපුද්ගලයන්ගේ ජරා මරණ දුක ලැබෙන හැටින්, අවිද්‍යාව ඇතිකල්හි ලෝකය කියන ධර්මාවයක් විද්‍යමාන වෙන හැටින් දකින නිසා සත්ත්වයෙක් නෑ, පුද්ගලයෙක් නෑ ලෝකය කියන එකක් නෑ කියන උච්ඡේද දෘෂ්ඨිය ගන්නේ නෑ. යම් කිසි වෙලාවකදී මේ යථාභූත ඥානදර්ශනය එළඹ සිටියොත්, රාග ද්වේශ මෝහ දුරුවුනොත්, සම්මා දිට්ඨිය එළඹ සිටියොත් නාම රූප ධර්මයන් පිරිසිදු දන්නා වූ, දක්නා වූ **ධම්මට්ඨිති ඥානය**, යථාභූත ඥානය මැනැවින් එළඹ සිටියොත් සත්ත්වපුද්ගල භාවයේ ඉපදීමක් වෙන්නේ නෑ කියලා දන්නා නිසා දකින නිසා, තියෙනවා කියන කාරණාව ගන්නෙත් නෑ. ඉන්නවා කියන කාරණාව ගන්නෙත් නෑ. ලෝකයක් තියෙනවා, සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා කියන කාරණාව ගන්නේ නැහැ, අවිද්‍යාව දුරුවුනොත් එබඳු සංඛාර නිරුද්ධ වෙන නිසා. එබඳු වූ විපාකයක් නොපෙනෙන නිසා. මේක මේ දිට්ඨියේම තමන්ගේ මනස තුළින් ම දකින දර්ශනයක්. ඒ නිසා තමන් තුළ සත්ත්වපුද්ගලභාවය උපදින්නේ නෑ කියලා දකිනකම හින්දා මේ ඇත්ත දැක්කොත් සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා කියන්නේ නැහැ.

අවිද්‍යාව තිබුනොත්, නාම රූප නොදන්නාකම තිබුනොත්, සත්ත්වපුද්ගල භාවය උපදිනවා ඇසුරුවෙනවා කියලා දන්නා නිසා, දකින නිසා පින්වතුනි, නැහැ කියන්නේ නෑ. සත්ත්වයෙක් ඇත හෝ සත්ත්වයෙක් නැත කියන අන්ත දෙකට නොපැමිණ, මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ, මේ ධර්මයන්ගේ ඉපදීමෙන්, මේ ධර්මයෝ උපදිනවා කියන නියාම ධර්මයේ පිහිටලා, න්‍යාය ධර්මයේ පිහිටලා අවිද්‍යාව නිසා මේ සත්ත්වපුද්ගල ධර්මාවයත් ඒ නිසා එන ජරා මරණ දුකත් ඇතිවෙන හැටින්, අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් සත්ත්වපුද්ගලකම, තුන්භූමිය,

නිරුද්ධවෙන හැටින්, ඒ තුළ ඇතිවෙන ජරා මරණ නිරුද්ධවෙනහැටින්, හොඳට පෙනෙනවා. මෙන්න මේ ක්‍රමයයි පින්වතුනි, අසංඛත ධාතුව, නිරෝධ ධාතුව කියන ධර්මානුකූල පනවන්නට ඉතුරුවෙලා තියෙන්නේ.

නිවන කියලා සංකල්පමය වශයෙන් එක එකකෙනා එක එක අදහස් ඇතිකරගෙන ඉන්නවා. නමුත් සහේතුකව කාරණා තේරුම් අරගෙන නොවෙයි. අන්න ඒ ගැන අනවබෝධය දුරුකරලා, පෙළ දහමට අනුව නිවැරදි අවබෝධයක් ලබාදෙන්නට ඕනෑකමයි මට තිබුනේ. මොකද, ආනාපානසතිය ආදී භාවනාවක් කළත්, බුදුගුණ අශූභය මරණය මෙමිත්‍රිය ආදී භාවනාවක් මෙනෙහි කෙරුවත්, කවුරුහරි අපෙන් ඇහුවොත්, “ඇයි භාවනා කරන්නේ” කියලා, “නිවන් දකින්නයි” කියලා හැමෝ ම කියනවා. එතැනින් පස්සේ දෙන්න උත්තරත් නෑ. ඇයි ඉතින් නිවන් දකින්න නේ කරන්නේ. නමුත් ඒ නිවන කොහේ තියෙන එකක්ද, මොන වගේ එකක්ද, කොහොම එකක්ද කියලා දන්නෙත් නෑ. අනිත් අය කියලා දීලත් නෑ. ඉතින් කෙනා කෙනා තමන්ට වැටුහෙන විදියට, තමන් තුළ නිවනක් හදාගන්නවා. ‘මෙන්න මෙහෙම එකක් වෙන්න ඇති, මෙන්න මෙහෙම තැනකටයි යන්නේ’ කියනවා වගේ අදහසක් කෙනා කෙනා තුළ හදාගන්නවා. හදාගෙන, ඒ නිවනට යන්නයි ඔය කටයුතු කරන්නේ. නමුත් එතකොට මේ ආශ්‍රවක්‍ෂය සංඛ්‍යාත ක්ලේශ පරිනිවෘත්තයෙන් අජරාමර බව ඤාත් ඤාත් කරගන්න සිද්ධාන්තය අතහැරෙනවා. එතකොට කෙනා කෙනා නිවනයි කියලා උපකල්පනය කරගෙන කරන දෙයක් මිසක, නියම ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය ඒ තුළින් මතුවෙන්නේ නෑ.

මේ දේශනාවල එක එක ආකාරයේ දේශනා තියෙන්නේ, මාර්ගයන්ගේ එක එක ආකාරයේ මාර්ග තියෙන්නේ, භාවනාවල එක එක ආකාරයේ භාවනා තියෙන්නේ, ඔය වගේ කෙනා කෙනාගේ

මනස තුළ, කෙනා කෙනාට ආවේනික වෙච්චි නිරෝධ ධාතු ගොඩනැගුණු නිසයි.

පෙළ දහමට අනුව තමන්ගේ කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් දුක නිරුද්ධ වෙච්චි යන ආකාරය පැනෙව්වොත් පින්වතුනි, කොයි දේශනාවත්, කොයි භාවනාවත්, කොයි ප්‍රතිපදාවත්, එක ම න්‍යායකට එනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ, ධර්මය තියෙන කාලයේ, කොතැනකින් ධර්මය ඇහුවත්, මොන තැනකින් මොන කෙනෙක් පයිරූපාසනය කළත්, එක ම විදියේ න්‍යායක් තිබුනේ ඒ නිසයි. ඒ ස්වභාවය නැතිවුනේ පින්වතුනි, මෙන්න මේ නිවන පිළිබඳව ඇති යථාභූත ඥානය නැතිකම නිසයි කියන කාරණාවත් මතක් කරනවා.

අසංඛතයට මාඝීය හැටියට පෙන්නුවේ සමථ විපස්සනා. අර ඉස්සෙල්ලා කියපු විදියට රාග ද්වේශ මෝහ නැතිවෙන විදියට ශීලයක පිහිටලා හිත වඩමින් මේ ටික කරන්නට ඕන.

පින්වතුනි, මම පොඩි උපමාවක් මතක් කරන්නම්: පින්වතුන් දැකලා ඇති නේද මේ බිම යන පණුවෝ ඉන්නවා. මේ බිම යන පණුවන්ට ආවේනික ආහාර රටාවක් තියෙනවා. ඔය පණුවෝ ගස්වලින් වැටුනහම සමහර පණුවෝ කෝෂයක් බැඳගෙන පැත්තකට වෙලා ඉන්නවා පහු කාලෙදි සමනළයෙක් වෙන්න. පින්වතුනි, නිකම්ම බිම යන පණුවෙක් සමනළයෙක් වෙන්නේ නැහැ. පණුවන්ට අයිති කෑම කකා, පණුවන්ට අයිති විදියේ අරමුණු අරගනිමින්, පණුවෙක් විදියට ඔහේ ඇවිද ඇවිද ඉන්නවා නම්, එසේ ඉන්න තාක් එයා සමනළයෙක් වෙන්නේ නැහැ.

පින්වතුනි, පණුවෙක් සමනළයෙක් වෙන්න එයාට ප්‍රතිපදාවක් තියෙනවා. පණුවෙකුට අයිති ඔක්කෝම පරිසර එයාට අතහරින්න වුනා. අනික් පණුවෝ, අනික් නෑදෑකම් අතහරින්න වුනා. පණුවන්ට

අවශ්‍ය කෑම බීම තියෙනවා නම් ඒවා අතහරින්න වුනා. පණුවෙකුට දකින්න පුළුවන් ඇවිදින්න පුළුවන් අරමුණු තිබුනා නම් ඒවා අතහරින්න වුනා. ඔක්කොම අතහැරලා, කෝෂයක් හදාගෙන, කෝෂය තුළට ගිහිල්ලා, පණුවන්ට අයිති ඔක්කෝම අතහැරලා පැත්තකට වෙලා කාලයක් ඉන්න වුනා. ඉන්නකොට පින්වතුනි, ඒ පණුවාටත් බඩගින්න නො දූනෙනවා නොවෙයි. පිපාසය නො දූනෙනවා නොවෙයි. බඩගින්න පිපාසය දූනෙනවා. නමුත් ඉවසාගෙන ඒ ප්‍රතිපදාවේ හැසිරුනහම පහුකාලෙදී සමනලයෙක් වෙනවා. තටු එනවා.

එදාට පණුවන්ට තියෙන ආහාරය නොවෙයි එයාට ආහාරය. පණුවෙක් විඳින සැපයට වඩා සිය දහස් ගුණයකින් සැප විඳිනවා. උඩින් ඉගිල්ලෙනවා, හරියට සෘද්ධියකින් වගේ. මලින් මලට පියාඹන්නට පුළුවන්. පැණි බොන්නට පුළුවන්. අර පණුවෙකුට වඩා සිය දහස් ගුණයක් ප්‍රිය මනාප ජීවිතයක්. මනුෂ්‍යයෝත් ප්‍රියයි. ලමයිනුත් ප්‍රියයි. පණුවෙක් දැක්කහම අප්‍රියයි.

ඒ වගේ මනුෂ්‍යයෙක් රහතන් වහන්සේ නමක් වෙන්න, මනුෂ්‍යයෙක් ධ්‍යානයක් ලබාගෙන බ්‍රහ්මයෙක් වෙන්න, නිකම් බෑ පින්වතුනි. එයාටත් ප්‍රතිපදාවක් තියෙනවා. අර පණුවාට අයිති හැම දෙයක් ම, හැම ගෝවර විෂයක් ම අයින් කරන්න වුනා වගේ, මනුෂ්‍යයෙකුට අයිති සියලුම දේවල් අයින් කරන්න වෙනවා. නැදැයෝ, ගෙවල් දොරවල්, මේ ඔක්කෝම අයින් කරන්න වෙනවා. ඊට පස්සේ බඩගින්න පිපාසය නො දූනෙනවා නොවෙයි. දූනෙනවා. ඒවා ඉවසන්න වෙනවා. ඉවසලා අර පණුවා කෝෂයක් හදාගත්තා වගේ රූප ශබ්ද ගන්ධ රස ස්පර්ශ කියන අරමුණුවලට වැටෙන්නේ නැතුව, වැටෙන්නට නොදී, තමන්ගේ මනසින් කෝෂයක් වගේ සිහි නුවණ යන දෙක විදගන්නට ඕන. ඒක ඇතුළට වෙලා කාලයක් ඉන්නට වෙනවා. මේ ස්පර්ශ ආයතන හය පරිහරණය කළත්, පිට

පොත්ත විතරයි. ඇතුළතින් රක්ෂිතයි, ඇතුළතින් ආවරණය කරගෙන කෝෂයක් ඇතුළේ ඉන්නේ.

මෙන්න මේ විදියට කැපකිරීමක් කළොත්, ප්‍රතිපදාවක හැසිරුනොත් පින්වතුනි, අන්න එයාට පුළුවන්, අර පණුවා සමනලයා වුනා වගේ මනුෂ්‍යයෙක් බ්‍රහ්මයෙකු වෙනවා. මනුෂ්‍යයෙක් රහතන් වහන්සේ නමක් වෙනවා. එදාට මනුෂ්‍යයෙක් විඳපු සැපට වඩා සිය දහස් ගුණයකින් සැප විඳිනවා. එදාට මනුෂ්‍යයන්ගේ ආහාරය නොවෙයි එයාට ආහාරය. එයාට ප්‍රීතිය ම, සැපය ම ආහාරයක්. එයාට මේ ධර්මය ම ආහාරයක්.

ඒ නිසා නිවන ගැන අර්ථය පෙන්වුවත්, ඒකට යන ප්‍රතිපදාව හැටියට ධර්මය පෙන්වුවත්, ඒ අර්ථයයි ධර්මයයි දෙක එක්කරලා ප්‍රතිපත්තියේ හැසිරෙනකොට පින්වතුනි, හරියට අර පණුවා කෝෂයක් බැඳගන්නා වගෙයි. අපට මනුෂ්‍ය ආත්මභාවයේ ඉඳලා ඒ බ්‍රහ්මාත්මභාවය, ඒ මහරහත්භාවය දක්වා හැසිරෙන්න ප්‍රතිපදාවක් තියෙනවා.

ශීල සමාධි ප්‍රඥා කියලා කියන්නේ මේ කෝෂය බැඳගෙන ඉන්න කාලයයි. ඒකට උපකාරක ධර්ම ටිකකුත් තියෙනවා. ඉන්ද්‍රිය සංවරය, භෝජනයේ පමණ දන්නා කම, නිදි දුරුකිරීම, සති සම්පජ්ඣය කියලා උපකාරක ධර්ම ටිකකුත් තියෙනවා.

මේ උපකාරක ධර්ම ටිකත් උදව් කරගෙන මෙන්න මේ ප්‍රතිපදාවේ හැසිරුනොත් පින්වතුනි, අපට ඒකාන්තයෙන් ම මේ මනුෂ්‍ය ආත්මභාවයට වඩා උතුම් වූ උත්තරීතර මනුෂ්‍ය ධර්මයක් ඤාත් ඤාත් කරන්නට පුළුවන්. ඒ කියන්නේ උඩින් යන විදියේ බ්‍රහ්මයෙක් වෙන්නට පුළුවන්. නැත්නම් කිසිවකත් නොඇලෙන, කිසිවකත් නොගැටෙන මහරහතන් වහන්සේ නමක් වෙන්න පුළුවන්.

සමනලයෙක් වීම සඳහා, පණුවන්ට අයිති අර සියල්ල ම, සියලු ක්ෂේත්‍රයම අතහැරලා ලොකු කැපකිරීමක් ඒ සතාට කරන්න වුනා වගේ, මනුෂ්‍යයන්ටත් තමන්ට අයිති ක්ෂේත්‍රය අතහැරලා ලොකු කැප කිරීමක් කරන්නට වෙනවා. ඒ කැපකිරීමක් කරපු කෙනයි පින්වතුනි, මේ ජීවිතයෙ ම දුකෙන් මිදෙන්නේ.

මේ ධර්මය ලැබුනු වෙලාවේ හොඳට හිතන්න පින්වතුනි, කෙලෙස් වශයෙන් පුද්ගලභාවය ඇතිකරගෙන කෑ ගහනා, හිනා වෙව්, දඟලා දඟලා ඉන්නට කාලය නොවෙයි පින්වතුනි. නුවණක් තියෙන කෙනෙකුට නම් තේරුම්ගන්න පුළුවන් විදියට යමක් ලිහලා මම පෙන්නුවා කියලා මට හිතෙනවා අනුමානෙන්. මේ යථා ස්වභාවය නොදන්නා කමෙන් පුද්ගලභාවයෙන් දුක් වින්ද අපට දන්නා කම ඇතිකරගෙන ඒ පුද්ගලභාවයෙන් පුද්ගලභාවය නිසා එන දුකෙන් මිදෙන්න කාලය ඇවිල්ලා. මේ ඊට කාලයයි. මේ කාලය තුළ තමන්ට ලැබුනු ඒ ලාභයෙන් ප්‍රයෝජනය ගන්න හැම දෙනාම උත්සාහවත් වෙන්න කියලා කල්‍යාණ මිත්‍රයෙක් හැටියට මතක් කරනවා.

- ❖ ඒ වගේ ම නිවන කියලා එක එක සංඥා සංකල්පනා මවා ගන්නට එපා.
- ❖ ඒ වගේ ම හිත වඩනකොට හිතට ඇතිවෙන නොයෙක් අරමුණු පෙනීම, සැහැල්ලුකම පස්සද්ධිය ආදී හිතට දූනෙන ගති ටික නිවනයි කියලා රුවටෙන්නත් එපා.
- ❖ ඒ වගේ ම හිතට දූනෙන සුඤ්ඤතාවය අරමුණු නැතිකම අරමුණුවල බිඳි බිඳි යන ස්වභාවය ආදී කියල එක එක ගති වැටහෙන්නට පුළුවන් හිත වඩනකොට. මේ අවස්ථාවට හිතට දූනෙන ගති මිසක, ඒක අවස්ථාවට දැනිලා අතහැරෙනවා මිසක, ඒක ද තව

එක්තරා අරමුණක් මිසක ඉපිද නිරුද්ධවෙන, ඒක හරය
වශයෙන් ගන්න එපා.

එහෙම ගන්නේ නැතුව, නිවන කියන්නේ මෙන්න මෙබඳු
අර්ථයක් කියන කාරණාව අනුමානයට දරාගෙන, ඒ නිවීම
හදාගන්නට හැම දෙනාම ප්‍රඥාවත්තව උත්සාහවත් වෙත්වා කියලා
අවවාදාත්මකව කල්‍යාණ මිත්‍රයෙක් හැටියට අද දවසේ දි අවවාද
කරමින් මගේ මේ දේශනාව මෙපමණකින් අවසාන කරනවා.

හැම දෙනාට ම මේ ජීවිතයේදී ම අද අදම ජාති නිරෝධයෙන්
අජරාමර නිව්‍යාන ධර්මය ඤාත් ඤාත් කරන්නට ලැබේවා කියන අදහස
ඇතිකරගන්නට. ඒ එක්කම ජරා මරණ සංඛ්‍යාත අපේ ජීවිතය
අජරාමර නිවනට හුවමාරු කරගන්නවා කියලත් සෑම දෙනාම අදහස්
කර ගන්න.

හැම දෙනාට ම තෙරුවන් සරණයි.

Back Cover

ජායාරූපය

“මේ ධර්මය ලැබුණු වෙලාවේ හොඳට හිතන්න පින්වතුනි, කෙලෙස් වශයෙන් පුද්ගලභාවය ඇතිකරගෙන කෑ ගහහා, හිතා වෙවී, දඟලා දඟලා ඉන්නට කාලය නොවෙයි පින්වතුනි. නුවණක් තියෙන කෙනෙකුට නම් තේරුම්ගන්න පුළුවන් විදියට යමක් ලිහලා මම පෙන්නුවා කියලා මට හිතෙනවා අනුමානෙනට. මේ යථා ස්වභාවය නොදන්නා කමෙන් පුද්ගලභාවයෙන් දුක් වින්ද අපට දන්නා කම ඇතිකරගෙන ඒ පුද්ගලභාවයෙන් පුද්ගලභාවය නිසා එන දුකෙන් මිදෙන්න කාලය ඇවිල්ලා. මේ ඊට කාලයයි. මේ කාලය තුළ තමන්ට ලැබුණු ඒ ලාභයෙන් ප්‍රයෝජනය ගන්න හැම දෙනාම උත්සාහවත් වෙන්න කියලා කලාණ මිත්‍රයෙක් හැටියට මතක් කරනවා.”